

VAKOK VILÁGA

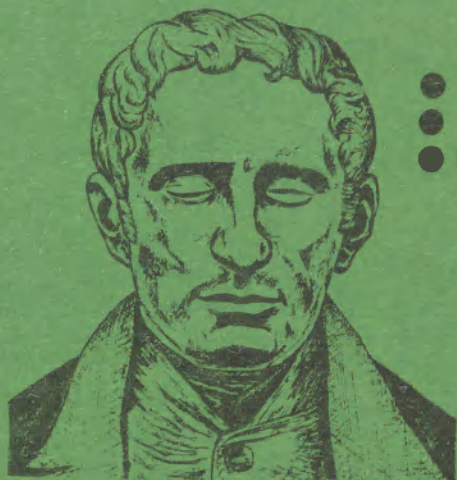
MHB 1699

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLII. évfolyam

8-9

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradai Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
Dr. Vas Tibor:	BEL- ÉS KÜLPOLITIKA	1
	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	2
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL	2
	NEM SAJNÁLAT, SEGÍTSÉG KELL!	3
Dr. Bódi István:	MEGALAKULT A MOZGÁSKORLÁTOZOTTAK	
	EGYESÜLETEINEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE	4
Aszódi László Antal:	ILYEN IS VAN...	5
Pinviczki György:	ELŐSZÓ	5
	AZ ÉTELVÁLASZTÁS ÖRÖME	6
	VAK KÖLTŐK VERSEI	7
	VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI	8
	A HOMÉROSZ ARCAI — HANGVERSENYKRITIKA	11
	A BRAILLE-ADAPTER HASZNÁLATÁVAL KAPCSOLATOS	
	TAPASZTALALATAIM (VASPORI TERÉZ)	13
	AZ „Rh-ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG”	14
Szonda Klára:	EGY KIS VIDÁMSÁG KOMOLY HÁTTÉRREL	15
Nagy Árpád:	VAK ÉS GYENGÉNLTÓ GYÓGYMASSZŐRŐK	
	AZ EGÉSZSÉGÜGYBEN	16
Dr. Falvai Ferenc:	A BALESETI TÁPPÉNZ FŐBB SZABÁLYAI	18
Gerdelics Ferenc:	EGY VASUTI BALESET HÍRÉNEK MARGÓJÁRA	18
	A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL KÖZLEKEDŐK	
	SZAKCSOPORTJÁNAK HÍRADÓJA	19
Víg László Endre:	RICK, A GAZDI SZEME	20
Bacsik László:	MAGNÓSOKNAK — MAGNÓRÓL	21
	AZ ELSŐ VAKVEZETŐ KUTYA	21
Dénes József:	SAKKHÍRADÓ	22
Kuminka Györgyné:	ÉV VÉGI JELENTÉS AZ 1980—81-ES ÚTTÖRŐ ÉVRŐL	23
	INNEN-ONNAN	25
	KÖZLEMÉNYEK	25

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FÓTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTO: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

31 3431 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

H ISSN 0209—6765

DR. VAS TIBOR

Bel- és külpolitika

Az MSZMP Központi Bizottsága június hónapban ülést tartott és ezen megvizsgálta az 1981. évi terv első 5 hónapjának mérlegét, továbbá behatóan foglalkozott a nemzetközi helyzettel. A tervteljesítés vonatkozásában megállapította, hogy az eddigi eredmények lényegében megfelelnek az előirányzatnak, kisebb lemaradás mutatkozik az ipari termelés terén és lassúbbodott a beruházás üteme. Az export és import vonatkozásában tovább súlyosbodott a helyzetünk, romlottak a cserearányok és ez fokozottan megköveteli az infrastruktúra korszerűsítését. Ennek ellenére megállapította a KB, hogy termelékenyebb, hatékonyabb munkával az év végéig megvan a lehetősége a terv teljesítésének.

A nemzetközi helyzettel kapcsolatban rámutatott a beszámoló és a vita arra, hogy romlott a nemzetközi helyzet, bonyolultabbá váltak a nemzetközi kapcsolatok. Az imperialisták szakítanak az enyhülési politikával és agresszív célkitűzéseik érdekében fegyverkezési hajszába kezdenek. Fokozzák a nukleáris fegyverek gyártását. E politikai kezdeményezője és irányítója az USA, amely európai szövetségeseit is ehhez a politikához csatlakoztatja. Nyugat-Európa területén további nukleáris fegyvereket akar elhelyezni (Persing—II. rakétákat) és ezzel súlyosan veszélyezteti a Szovjetunió és az európai szocialista országok biztonságát. A NATO tagjai között vannak olyan államok, amelyek felismerik, hogy ezeknek a nukleáris fegyvereknek területükön való elhelyezése saját államukat is veszélyezteti, mert a Szovjetunió és a Varsói Szerződés többi állama ma erre válaszul kénytelen a szükséges védelmi intézkedéseket megtenni.

A Szovjetunió és a szocialista államok következetesen folytatják békepolitikájukat és tárgyalásokat javasolnak a fegyverkezési hajszá megállítására érdekében.

A fegyver a legdrágább ócskavas, mert abban a pillanatban elavul, mikor elkészül. Hiszen mindig újabb és újabb fegyvereket találnak fel.

A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa június 23-án Brezsnyev elvtárs javaslatára felhívást intézett valamennyi állam parlamentjéhez és a béke érdekében indítványozta, hogy üljenek le tárgyalni, egyezzenek meg a fegyverek korlátozásában, majd a végleges leszerelésben. Nincs olyan vitás kérdés, amelyet ne lehetne tárgyalások útján rendezni.

A madridi értekezleten is olyan záró okmányt kell megszövegezni, amely szilárdítja a békét és csökkenti a fegyverkezést.

Nálunk májusban béke hónapot tartottunk és ennek során igyekeztünk oda hatni, hogy minél szélesebb tömegek aktivizálódjanak a béke érdekében. Más országokban is találkoztunk hasonló mozgalmakkal. Június 22-én volt 40 éve annak, hogy a fasiszta Németország megtámadta a Szovjetuniót és ennek következtében a II. Világháború csak 1945. május 9-én ért véget. A háborúban 50 millió volt a halottak száma, ebből a Szovjetunió 20 millió embert vesztett. Az évforduló napján még az NSZK külügyminisztere is úgy nyilatkozott, meg kell akadályozni, hogy Németország területéről újabb háború kezdődjék. Az USA kormánya halogatja a tárgyalások megkezdését, a népeknek kell kényszeríteniük kormányaikat, hogy tárgyaló asztalhoz üljenek és a világbékét biztosító megegyezésre jussanak.

Külön ki kell emelnünk a francia választások eredményének jelentőségét. A folyamat azzal kezdődött, hogy a szocialista Mitterand-t választották 7 évre köztársasági elnöknek. Mint-hogy a parlamentben a jobboldalnak volt többsége Mitterand élt alkotmányos jogával, feloszlatta a parlamentet és új választást tűzött ki. A képviselőházi választás is a baloldal sikerét hozta. Mitterand szocialista pártja abszolút többséget kapott a képviselőházban, tehát lehetősége volt arra, hogy egypárti kormányt alakítson.

Erkölcsei kötelességének érezte, hogy értékelje az elnökké választásakor reá szavazó négy és fél millió kommunista szavazatát és ezért a kor-

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk központi elnöksége 1981. június 18-án ülést tartott. Jelen voltak: dr. Vas Tibor elnök, dr. Bódi István főtktár, Csengeri József, Kuminka Györgyné, Pinviczki György, dr. Sólmos Gyula, Szemeredi István, dr. Szél Lajos, Zichó József elnökségi tagok; Barna Zoltán, lapunk szerkesztője és Váradai Péterné főleladó.

Dr. Vas Tibor megnyitotta a tanácskozást és ismertette a napirendet.

Az első napirendi pontban Tóth Mária, a Braille Könyvtár vezetője adott tájékoztatást. Tóth Mária tagja volt annak a delegációnak, amely tavaly a Szovjetunióban járt, és az ott szerzett tapasztalatait mondta el a könyvtárakra vonatkozólag. Sok jó javaslat hangzott el, amelyeket mi is hasznosíthatunk. Nagyon jó gyakorlat a Szovjetunióban, hogy a könyvtárakban egy személyt külön azért alkalmaznak, hogy a vakoknak és gyengénlátóknak a napilapokból cikkeket olvasson fel. Vannak, akik azt kérik, hogy munkájukhoz szükséges tanulmányokat, tudományos cikkeket hallhassanak. Olvasófülkéket alakítottak ki, ahol a sorstársak akár Braille- akár hangoskönyveket tudnak zavartalanul olvasni. Egy helyen van a Braille- és a hangoskönyvtár, így az irányítás sokkal könnyebb, a munkát jobban be lehet osztani. A vidéki szervezeteknél kihelyezett könyvtáraik vannak. A több példányos könyveket a Szovjetunióban nyomdai úton

állítják elő. A könyvtárakat a Szovjetunióban a Művelődésügyi Minisztérium finanszírozza.

Tóth Mária beszámolt a magyarországi viszonyokról is és örömmel állapította meg, hogy könyvtárunkban gyarapodott a művek száma és az utóbbi fél év alatt többen olvasnak, mint korábban. A pontírású könyvek másolására biztosított összeg kevésnek bizonyul.

A beszámolót vita követte, az elnökség tagjai számos javaslatot tettek, megvalósításával a szövetség főtktárát és a hivatali szervezet dolgozóit bízták meg.

A második napirendi pont előadója e cikk szerzője volt, aki tájékoztatta az elnökséget a Lakásügyi Bizottság javaslatáról. 1981-ben, mint a korábbi években, öt budapesti lakást bocsátottak a szövetség rendelkezésére. Az elnökség megvitatta és elfogadta a javaslatot.

A harmadik napirendi pontban a szakmai csoport vezetője tájékoztatta az elnökséget azokról a szempontokról, amelyek alapján szeretnénk lebonyolítani megyei szervezeteink őszi taggyűléseit. Az elnökség a tájékoztatót elfogadta azzal, hogy a következő értekezletre el kell készíteni a taggyűlések időpontjainak tervezetét. Ezután néhány bejelentést hallgatott meg a testület. Dr. Bódi István főtktár bejelentette, hogy létrejött a mozgáskorlátozottak érdekvédelmi szövetsége. Az alakuló ülésen ő is megjelent.

Dr. Vas Tibor elvtárs tájékoztatta

az elnökséget arról, hogy a Szociális Intézetek Központjában kerekasztal konferencia volt, amelyen a főtktár elvtárral együtt részt vett. Elnökünk hosszabb felszólalásban értékelte a VERCS (Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja) munkáját. A vitában Bódi elvtárs is részt vett. A tanácskozás ezután befejeződött.

Megyei szervezeteink életéből

HÍREK SOMOGYBÓL

VAKOK LANDINI EGYÜTTESE ÉS A PASZTOREK MIHÁLY SZÍNJÁT SZÓ CSOPORT VENDÉGSZEREPLÉSE SIÓFOKON

Megyei szervezetünk siófoki körzeti csoportjának meghívására 1981. április 26-án este 6 órai kezdettel a Dél-balatoni Kulturális Központ színháztermében fellépett a Landini együttes és a Pasztorek Mihály színjátszó csoport.

Ezzel a rendezvényvel kapcsolatosan a körzeti csoport törekvése az, hogy bemutassa a vak és gyengénlátó emberek kulturális tevékenységét a siófoki közönségnek. A látás-sérült ember is tehetséges, munkálkodik és bizonyít, ezt el kell ismerni. Nem sajnálkozni kell, hanem segíteni őket.

Megnyitó beszédet mondott a Siófoki Vakok Vöröskereszt Alapszer-

Folytatás az 1. oldalról

mányban négy kommunista miniszter is helyet kapott. 34 év után tehát a kommunista párt ismét minisztereket küldhet a kormányba. Mitlerand és kormánya nehéz helyzetben veszi át Franciaország irányítását. Súlyos a gazdasági

helyzet, sok a munkanélküli, magas az infláció. A szilárd parlamenti többség ellenére számolnia kell a francia és a külföldi tőkés ellenállására, akik különféle módon igyekeznek megnehezíteni a kormány munkáját. A választásokon a francia nép kifejezésre juttatta, hogy változást akar és ennek érdekében áldozatokra is képes.

vezetének titkára, Nagy Imréné. Majd az együttes vezetője szólalt fel, elmondotta, hogy megpróbálnak ízelítőt adni a középkor és a renaissance csodálatos műveiből. Örömmel tapasztalják, hogy műsoruk iránt nagy az érdeklődés, remélik, hogy tudnak újat nyújtani.

Ide illenek Kodály Zoltán szavai: „Csak a cél és eszköz legyen összhangban, ha ég a lélek tüze, mindig elérhető a művészi tökéletesség”. Minden műsorszámot sok tapssal fogadott a közönség.

Egy kis szünet után következett a vakok kabarészínpada. Próza, zene, vers, humor szerepelt a műsorukon. A szólistákat a vakok beatzenekara kísérte.

Műsoruk fiataloknak és öregeknek egyaránt szórakoztató. A műsorszámoknak itt is nagy sikere volt.

A szereplés után a körzeti csoport tagjai egy-egy virágcsokrot nyújtottak át az együttesek vezetőinek, megköszönve a közreműködést.

Ezután a Csülök Étteremben látták vendégül a szereplőket.

Megyei szervezetünk kaposvári járási körzeti csoportja 1981. április 11-én falugyűlést tartott Kadarkúton, a Művelődési Házban. Az összejövetelt Forró József, a megyei szervezet titkára nyitotta meg, üdvözölte a vendégeket és a megjelent kedves sorstársakat. A továbbiakban a helyi óvodások és az általános iskola tanulói műsorral köszöntötték a megjelenteket.

Ezután Nagy Tibor, a helyi pártbizottság titkára politikai tájékoztatást adott az időszerű bel- és külpolitikai helyzetről; továbbá a község fejlődéséről mondott néhány szót.

Utána Juhász Imre, a kaposvári járási körzeti csoport elnöke beszélt a körzet eddigi munkájáról és a jövő évi tervekről, majd hozzászólások következtek. A felszólalók az utazási kedvezményekről és a szociális juttatásokról érdeklődtek. A szervezet titkára válaszolt a kérdésekre és tájékoztatást adott a segédeszköz-akcióról.

A falugyűlés a titkár zárszavával ért véget.

Csik Lajos

EGY KIÁLLÍTÁS FÉLIDEJÉBEN

Nem sajnálat, segítség kell!

(Megjelent a KISALFÖLD c. napilap 1981. májusi számában)

Napjainkig több száz látogatója volt Győrött a Rába Művelődési Központban a rokkantak gyógyítását, rehabilitációját és munkásságát bemutató országos kiállításnak. A SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatósággal közösen rendezett kiállítás megnyitóján mondta Glázer Géza, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának titkára, hogy társadalmi céljaink között kiemelt helyet foglal el a hallgatók, a látásfogyatékos, a mozgáskorlátozott, az értelmi fogyatékos és idültbeteg gyermekek, felnőttek társadalmi egyenlőségének mind teljesebb érvényesítése. Megvalósításában kiemelkedő feladat a rehabilitáció átfogó fejlesztése.

A rokkantak nemzetközi éve alkalmából az SZMT, mint a megyei koordinációs bizottság tagja programot dolgozott ki és hozzá kíván járulni a feladatok megvalósításához. Rése ennek a kiállítás is, amelynek célja, hogy a megye lakosságának bemutassa, feltárja a rokkant emberek helyzetét, a bennük rejlő társadalmi hasznosságot, és mozgósítson a rokkantsággal járó, azzal összefüggő gondok megoldására, enyhítésére.

Csak néhány adat arra, milyen nagy szükség van a nagyobb törődésre: megyénkben hatezer a rokkantnyugdíjas, két és fél ezer a csökkent munkaképességű felnőtt, 1500 a fogyatékos és kétszáznál több a képezhetetlen gyerek száma. Számos állami intézkedés biztosítja

egészségügyi és munkarehabilitációs jukat, a gyógykezelést, intézeti elhelyezést. De emellett nélkülözhetetlen a társadalom szemléletének megváltoztatása, segítő összefogása. Sok rokkant gondozása hárul a családokra, mások munkára várnak, ezer apró gond nehezíti az életüket.

Nem titkolt szándéka a kiállítást megrendező Szakszervezetek Megyei Tanácsának, hogy erkölcsi, anyagi támogatásra hívja az üzemi közösségeket, intézményeket, szövetkezeteket, a lakosságot.

Belelapoztunk a kiállítás könyvébe és igazán öröm, hogy több száz bejegyzőt részvétre, együttérzésre és nagy elismerésre készítetett a rokkantak életének, munkájának bemutatása. Valaki ezt írta: „Ugy érzem, ez a kiállítás nagyon felrázza az egészséges embert és elgondolkoztatja...” Egy másik bejegyzés: „Nem sajnálni kell őket, hanem segíteni!”

Van egy olyan könyv is, amelybe felajánlásokat lehet beírni. Ebből való: a győri Keksz- és Ostyagyár szocialista brigádjai vállalták: a zsirai szociális otthon lakosai számára munkát és az egyedülállóknak patronálást nyújtanak. Viszló László győri lakos egy csornai mozgássérült kislány toloszékének beszerzését segíti. A Richards Finomposztógyár kikészítő üzemének brigádja, valamint a Gagarin brigád pénzt, illetve egy műszak keresetét ajánlotta fel.

A kiállítás május 22-ig tartott nyitva... H. I.

Megalakult a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége

A Rokkantak Nemzetközi Évének egyik kiemelkedő eseménye zajlott le a Magyar Építőmunkások Szövetségének, Dózsa György úti székházában 1981. június 13-án: hosszú előkészítő munka eredményeként megalakult a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége. A korábbi évek során az ország számos megyéjében és városában alakítottak helyi egyesületeket, a Szövetség megalakulását így 23 helyi egyesület küldöttei mondták ki. Az előkészítő bizottság döntése értelmében a küldött közgyűlésbe valamennyi egyesület 6—6 küldöttet választott, a közgyűlésen 129 küldött jelent meg.

A Szövetség megalapításával kapcsolatos tevékenységet egy a Rokkantak Nemzetközi Évének Nemzeti Szervező Bizottsága által létrehozott előkészítő bizottság végezte. Ezen bizottság munkájáról a közgyűlést dr. Csehák Judit, a Nemzeti Szervező Bizottság alelnöke, az előkészítő bizottság elnöke, a SZOT titkára tájékoztatta.

A küldött közgyűlés elnökségében dr. Trethon Ferenc munkaügyi miniszter, a Nemzeti Szervező Bizottság elnöke; dr. Pesta László, az országgyűlés Egészségügyi és Szociális Bizottságának elnöke; dr. Juszt Lajos egészségügyi miniszterhelyettes; dr. Csehák Judit, a Nemzeti Szervező Bizottság alelnöke; Fazekas Sándorné, a Magyar Nők Országos Tanácsának osztályvezetője, Illéssfalvy Béla, a Nemzeti Szervező Bizottság tagja, a Hallássérültek Országos Szövetségének főtítkára, valamint dr. Chikán Csaba, az előkészítő bizottság tagja foglal helyet.

A küldöttközgyűlés hivatalos munkája előtt, az alkalomhoz illő verset hallottunk, szép előadásban.

Dr. Trethon Ferenc elvtárs ünnepi beszédben köszöntötte a küldött-közgyűlést. Hangsúlyozta,

a rehabilitáció fontosságát, különösen a munka-rehabilitáció jelentőségét emelte ki.

A küldött közgyűlés vezetését Illéssfalvi Béla elvtárs látta el.

Első napirendi pontként kimondták a szövetség megalakulását. Második napirendi pontként a szövetség alapszabályát vitatták meg, illetve azt egyhangú határozattal elfogadták. Az előkészítő bizottság irányelveket dolgozott ki a helyi egyesületek alapszabályaihoz. A harmadik napirendi pontban ezen irányelveket a közgyűlés ugyancsak elfogadta.

Negyedik napirendi pontként következett a tisztségviselők megválasztása. Dr. Plescha István, a Gyógyászati Segédeszközök Gyárának igazgatója a személyi javaslatokat részletes indokolással terjesztette elő. A javaslatok alapján 11 tagú elnökséget, 6 tagú ellenőrző bizottságot, és 5 tagú fegyelmi bizottságot választottak.

A szövetség elnöke dr. Chikán Csaba állami közjegyző lett, a főtítkári tisztségre Kelemenné Szakonyi Júlia pszichológus kapott megbízást. A két alelnököt Szathmáry Ferenc budapesti és Gaál Péter pécsi küldöttek személyében választották meg.

A megalakult szövetséget a társszervezetek képviselői közül is üdvözölték néhányan. A Hallássérültek Országos Szövetsége nevében Jaffcsák Pál elnök, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége nevében személy szerint köszöntötte az új társszövetséget. Az Országos Rehabilitációs Intézet nevében dr. Fehér Miklós mondott üdvözlő szavakat. A Magyar Gyógyepedagógusok Egyesülete — dr. Méhes József elnök aláírásával — táviratban fejezte ki jókívánságait az új érdekvédelmi szervezetnek.

Szövetségünk egész tagsága nevében ezúton is sok szép eredményt hozó jó munkát kívánunk a megalakult szövetségnek.

*Dr. Bódi István
főtítkár*

ASZÓDI LÁSZLÓ ANTAL:

Ilyen is van...

Nyakunkba lógott az eső, fülledt, bágyasztóan forró levegőt hajtott maga előtt. Legalább olyan nyüzsgő volt az Őrs vezér téri forgalmi csomópont élete, mint amilyen valószínűtlenül sűrű, párás volt a hőség. A HÉV-végállomás nyitott peronján is csak a betontető adott árnyat, s némi enyhét, mert a roppant beton-tömeg még kissé sugározta a hajnalban elnyelt hűvösséget. Alig vártuk, hogy végre elindulhassunk, s magunk mögött hagyhassuk a forróságot lehelő körengeteget.

Fellélegeztünk, amikor először megéreztek a pesti síkság peremén a mezők zöldjének jellegzetes, párás illatát, majd hamarosan kis erdőcskék, ligetecskek árnyas fáit közt suhantunk, akár a boldog gyermekkorban az úttörővasúton.

Elsőnek Kerepestarcsán szálltam le, ahol egy jó negyedórai gyalogolás után megtaláltam egyik úticélpontot, a Tanácsházát. A fővárost járó ember számára szokatlanul csendes település szívében, ha lehet, még hallgatagabbnak tűnt a Tanácsháza nemrég felújított és kibővített épülete. A félhomályos folyosókon kellemesen borzongató hűvösség volt, s amikor benyitottam a szociálpolitikai előadóhoz, Németh Benedeknéhez, a tárt ablakokon át egész beszélgetésünk alatt, a meg-meglóduló szellővel hangos rigófütyt szállt be hozzánk.

A kölcsönös bemutatkozás után mindjárt sorstársaink felől érdeklődtem. A szociálpolitikai előadó, és a nem sokkal utánam megérkező gyámügyi főelőadó, Bujáki Bálintné leültetett két asztal közé. Kérdéseimre adott válaszukat jegyzeteltem, miközben a magnetofon még a beszűrődő madárcsicsergést is rögzítette, megörökítette.

Kisalakú, kékfedelű, vonalas iskolai füzet került elő az egyik fiókból, benne grafitceruzával feljegyzve ötvenegy név és lakcím Kerepes-

tarcsa területéről. Több adat nem állt a tanácsi dolgozók rendelkezésére. Az ötvenegyből tizenöt adatot már korábban kihúztak, kisebb részben elhalálozás, nagyobb részben pedig a szakorvosi felülvizsgálatot követő járadékmegevonás miatt. A fennmaradó 35 járadékos sorstársról pedig kiderült, hogy legfeljebb kettő tagja szövetségünk budapesti és Pest megyei szervezetének, vagy legalább is a két előadó csak ennyiről tudott. Persze azért nem voltak egészen tájékozatlanok, hiszen a gyámügyi főelőadó 1979 júniusáig volt szociálpolitikai előadó éppen tíz éven át, s foglalkozott a vakok ügyeivel is, sokaknak ő segített a járadék megszerzésében, többekhez pedig személyesen ment ki környezettanulmányra, majd utódja Németh Benedekné tavaly két, idén négy esetben intézkedett járadékügyben.

Bujáki Bálintné és Németh Benedekné elmondták még, hogy: a járadékosoknak évente egyszer szociális segítyt is tud nyújtani a tanács, jövedelmük figyelembevételével, de ezek a sorstársaink általában kielégítő körülmények között, többnyire családban élnek, tehát nincsenek magukra hagyatva. Csak egy személy, Szirányi Zoltánné lakik a szociális otthonban, neki pedig ott mindene megvan, amire szüksége lehet. A foglalkoztatottságot pedig nem igénylik a vakok, mert legtöbbször az idős emberek, s látássérült állapotuk is inkább a nyugdíjkorhatáron túl, a korról járó betegségek következménye. Kulturális igényeiket a családon belül elégítik ki, de évente az öregek napja alkalmából rendezett műsoros esteken összejönnek a szociális otthonban, s a tanácstól, a Vöröskeresztől ajándékcsomagokat is kapnak ilyenkor.

Beszélgetésünk vége felé szerepcsere történt, vagyis a két tanácsi előadó kérdezősködött szövetségünk

életéről, a tagfelvétélről, lehetőségeiről.

Elmondották, hogy megkeresik le-
vélben a budapesti és Pest megyei szervezet titkárát, Pinviczki Györgyöt, s további információt, illetve segítséget kérnek Kerepestarcsa területén élő vak sorstársaink érdekében.

Dél elmúlt már, amikor elkészöntem a Tanácsházán.

A BHÉV-szerelvény hamarosan ismét meglődült velem, s a többi kábult utassal, hogy kanyarogva kigyózzon a sűrű erdő borítottaombok lábainál, a festőien szép völgyekben. Egy Kerepes-felsői és egy szilasligeti névvel és címmel „fel-fegyverkezve” szálltam le a HÉV-ről, előbb egyik, majd másik településnél, hogy hosszú utamat végül is a híres és hangulatos, sűrűn beépített Kálvária-dombon fejezzem be. Erről a két újabb látogatásomról majd más alkalommal számolok be...

PINVICZKI GYÖRGY:

ELŐSZÓ

AZ ÉTELVÁLASZTÁS ÜRÖME
CÍMŰ CIKKHEZ

Tisztelt tagtársak, kedves olvasók!

Amikor a Pannónia Szálloda és Vendéglátó Vállalat részéről Jellineknek elvtársnő megkeresett és elmondta, hogy vállalatuk a rokkantak éve kapcsán milyen intézkedési tervet dolgozott ki és fogadott el, akkor még nem tudtuk elképzelni sem, hogy hogyan valósulhat meg szándékuk. Ma már azonban minden nagyszerű és világos. Szeretnénk kérni tagtársainkat, éljenek a lehetőséggel, keressék és vegyék igénybe a fent említett vállalat vakokra vonatkozó felajánlását. Igen jelentős az a kedvezmény, amiben részesülhetnek szövetségünk tagjai szállodai szobafoglalás vagy a Dunapark Étteremben fogyasztott ételek kiválasztása esetén. Kezdeményezésüket azért is köszönjük, mert az Északpesti Vendéglátó Vállalat is átvette

és négy éttermet ki is jelölt, ahol másodosztályú ételáraitól 15%-os kedvezményt kapnak tagtársaink. Pontírású étlap bevezetése éttermekben több szempontból hasznos: 1. aki igénybe kívánja venni, saját maga választhatja ki kívánt ételét.

2. Az étlapon már az az ár szerepel, amivel számolják fizetnivalóit.

3. Nem szívességnak tűnik ezután a felszolgálók részéről, hanem természetesnek az étlap kiadása.

Ezúton is köszönetet mondunk a pontírású étlap bevezetéséért és megvalósításáért, elsősorban Jellineknek elvtársnőnek, de mindazoknak, akik ebben segítettek.

Az említett négy étterem a következő:

Vadászkerth Vendéglő

Bp. XIV., Erzsébet királyné útja 5.

Ezerjő Étterem

Bp. XIV., Állatkerti u. 3.

Árok Étterem

Bp. XIV., Nagy Lajos király u. 178.

Öreg Halász Étterem

Bp. IV., Árpád u. 20—22.

MEGJELENT A VENDÉGLÁTÁS CÍMŰ FOLYÓIRAT
XXV. ÉVFOLYAM 1981. MÁJUSI SZÁMÁBAN

Az ételválasztás öröme

A Pannónia Szálloda és Vendéglátó Vállalat szinte egyedülálló ötlete, hogy a vak és gyengénlátó vendégek részére a Dunapark Étteremben Braille pontírású étlapot és ízletesen megterített, foglalt jelzésű asztalokat rendszeresítették. Az étterem törzsközsége is rokonszenvvel figyeli az újszerű szolgáltatást.

— Hogyan született a pontírású étlap bevezetésének gondolata? — Jellinek Aliz, a vállalat propaganda-ügyeinek intézője válaszol:

— Ennek a dolognak semmi köze a mindennapi munkámhoz — szó sincs ez esetben reklámról. Egyszerűen az történt, hogy egy külföldi regényt olvastam, amelyben a vak emberekről való széles körű gondoskodásról volt szó... Innen az alapgondolat, amihez a vállalat vezetősége minden segítséget megadott, sőt többféle üzemeltetési forma kialakítását határozta el. Már megtörténtek az előkészületek a vak és gyengénlátó vendégek fogadására, amikor ismeretessé vált az ENSZ 31. ülészakánának határozata arról, hogy az 1981. esztendő a rokkantak évének nyilvánította.

— Csak a Dunapark Étteremben lesz pontírású étlap?

— Ha a kísérlet beválik, máshol is bevezetjük. De ez csak az egyik kezdeményezés. Vizsgáljuk, hogy

szállodáink és éttermeink hogyan fogadhatnák zavartalanul az elektromos vagy tolokocsival érkező vendégeket. Jelentős — 20 százalék — szobaárkedvezményt ad a vállalat a rokkantaknak.

Tervezzük továbbá, hogy éttermeink különtermében a rokkantak sport olimpiájával kapcsolatos filmeket vetítünk; élsportolókat kérünk fel előadásokra. További elképzelés, hogy az épülő három új szállodánk (Atrium-Hiatt, Buda, Karolina) közül az egyikben speciális szobák is legyenek. Ebből a célból vállalatunk már kapcsolatban van dr. Fehér Miklóssal, az Országos Rehabilitációs Intézet munkatársával. Terveink folyamatosan valósulnak meg, hosszabb időt vesznek igénybe.

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége budapesti és Pest megyei szervezetének titkára, Pinviczki György előzőeken válaszol a kérdésekre.

— Hogyan fogadta a szövetség a pontírású étlappal kapcsolatos kezdeményezést?

— Örömmel! Amikor a Pannónia Vállalat részéről Jellinek Aliz ismertette az elképzeléseket, jóleső érzéssel vettük tudomásul, hogy megszűnhet a vak emberek idegenkedése a nyilvános éttermektől, hiszen kiszolgáltatva a felszolgáló jó- vagy rosszindulatának kínossá teheti a

választást, a helyzetüket az éttermekben. Talán a szövetség főtitkárának, dr. Bódi Istvánnak a megjegyzése volt a legtalálóbb: „A vak emberek meg voltak fosztva az ételválasztás örömétől”...

— Tudomásom szerint a szövetség vezetősége a helyszínen, a Dunapark Étteremben tanulmányozta a szolgáltatás körülményeit.

— Így van. Tárnyilagosan meg kell állapítani: erre nem számítottunk. Szép helyen fekvő, kulturáltan berendezett étteremben, elfogadható áron étkezhetnek tagjaink — nem egy sarokban, ahol nincsenek útban és nem zavarják a többi vendéget, hanem egyenrangúan az épekkel. Ezért gondolkodás nélkül, szívesen elvállaltuk a pontírású étlap elkészítését.

— Hogyan értesülnek a szövetség tagjai erről az étkezési lehetőségről?

— Első lépésként a Vakok Világa című folyóiratunkban jelentettünk meg cikkeket, híradást. Ezenkívül a rendezvényeinken szóban is tájékoztatást adunk. A titkári, adminisztratív értekezletekre pedig az ország minden részéről jönnek hozzánk. Egyébként a közeli napokban 120 fős rendezvényt viszünk a Dunapark Étterembe. Ez lesz a bemutatkozás és talán a vizsga is.

KISS GÉZA

VAK KÖLTŐK VERSEI

(Az 1980. évi verspályázat III. díjas verse)

KEREKES GÉZA

Vaskaptafa

Emlékek ásóját a múltamba mártom,
édesapám arca konoklik felém.
Ködös, vak a szemem, mégis tisztán látom,
hihetetlen erőt sugároz belém!
Suszter-pankli mellett tanultam felállni.
„Add ide a pipót!” — volt első szavam.
Csodára szerettem cipőt kalapálni,
mert a kalapácsnak csengő hangja van!

Óvodás voltam már. Apám bandagazda.
Cséplőgépnél zsákkolt, búza volt a bér.
Egyszer felmászhattam én is a magasba
megnézni; a kalász halni hova tér.
Cséplőkalapácsok . . . búza . . . szalma . . . törek,
Traktor, meghajtósíj, por és izzadás . . .
Fürge fiatalok . . . kazlat rak egy öreg . . .
A kenyérhez is kell kalapácsolás!

Anyám nagybátyjának volt egy vén szélmalma.
Óriás vitorláit csodáltam nagyon.
Uralkodott rajtuk a szelek hatalma,
s aki alájuk ment ütötték agyon!
Kövér malomkövek forogtak szüntelen,
végül a zsákokba forró liszt szitált.
Szenvedett a szent mag, lett puha kenyérem.
Arató és molnár csodát így csinált.

. . . És jött az iskola. Szellemi kalapács!
Tanítók, tanárok szép, hosszú sora.
Szívükből, eszükből fakadt sok jótanács.
Közben növekedtem s lettem jókora.
Az élet cséplője engem is elkapott!
Megvakult szememre ködfátyol borult.
Nem láttam, hogy társam csak fityiszt mutatott
s a labda mellettem mindig elgurult!

Édesapám egyszer örömmel jött haza,
vaskaptafát hozott a hóna alatt.
„Nézd fiam, ennek a vasnak van igaza!
ezen az ütésnek nyoma se maradt!”
Leült s egy cipőre gumitalpat szegelt.
Apró, kis vasszegek sorjázta bele,
De a vaskaptafa gúnyosan csilingelt
s egyetlen szegtől se maradt szúrt sebe!

„Ilyen legyél fiam! — mondta kemény szóval —
A sors kalapácsa folyton-folyt szegel!
Ha megsimogatnak tüskés, szeges dróttal,
ha barátok ajka zuzmarát lehel,
Ne hagyj, hogy szívedet karcolások érijék!
Légy kemény, mint a vas! Vágjál jó pofát!”
„Kalapácsütések! Jöhettek, hisz fér még!
Nem pusztítjátok el a vaskaptafát!”

Ötven tavasz múlt el, ugyan annyi nyár is,
Tövissek közt éltem, mint mindenki más.
Volt ölelés, bánat, hamis-gyöngy kaláris,
de tövistől nem volt ajkamon sírás!
Az a vaskaptafa . . . s apám kemény arca
hasznos tanúság volt, lelkét takaró.
Nem tépett meg soha bús napok kudarca,
csak belül . . . egy kicsit mindig hullt a hó!

AJÁNLÁS

Ne engedd, hogy szíved hóbuckába fulljon!
Ne adj kukacoknak bánat-eledelt!
Szorítsd össze ajkad, a könnyed ne hulljon!
Ne hidd, hogy a pohár színültig betelt!
Másokat kés jár át! Tőr, vagy éppen a kard!
Szürnek hát ők is, mint orkán a fagyton!
Játszál vaskaptafát! próbáld csak meg! Akard!
és bánat-tövissek nem szürnek agyon!

VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI*(Az 1980. évi irodalmi pályázat IV. díjas írása.)***CSIKÓS ZSUZSA**

A látogatás

Egyenletes ritmikus zakatolással vitte a vonat. Ha-za-fe-lé, ha-za-fe-lé — csattogták a kerekek, mitől Rika egy kissé elálmosodott. Már haragudott magára, hogy nem gyorsvonattal jött, mert nem volt valami kényelmes ez az út, a vonat — pénteki ingázó munkásvonat — igen zsúfolt volt, és piszkos is. Mellette mindenki dohányzott, az ablakot nem lehetett lehúzni, a koratavaszi szél még hűvös, a vonat meg fűtetlen. Tíz esztendeje, hogy ugyanezen a vonaton elhagyta gyermekora színhelyét, a falut. Azóta minden évben tervezte: hazamegyek, de sose lett belőle semmi. Kihez is ment volna, hiszen nagymama nagypapa már nem éltek, a régi ház sem volt. Igaz, ezt csak hallomásból tudta, látni még nem látta az újat. Péter bátyja, apai nagybácsija, járt a városban, tőle hallotta, új, háromszobás modern ház áll a régi vert vályog ház helyén. Ritka igazi nevén Borika, sose tudta elképzelni, pedig fényképet is látott róla. Az ő emlékezetében még — és mindig haza gondol — a régi nádtetős tenyérnyi ablakú, fehérfalú kedves kicsi parasztház állott, virágoskerttel az ablak alatt, amiben estike, tarka petuniák virítottak, meg sarkantyú sárgállott. Ősszel, amikor az első dér kókadtra csípte a virító sarkanyúk húsos levelét, fájt a szíve, és ügyetlen versikékkal búcsúztatta a haladkló nyarat, a múltó éveket siratva, mert lassan a felnőtté válást is jelezték ezek az egymást kergető évszakok, és gyereknek lenni, ha nem is volt könnyű ott, és akkor, de szép volt. Most, ennyi év után, úgy akart hazamenni, hogy elfeledhesse az elillant éveket, és kicsit visszalopja a gyerekkor csodás világát, a füzeseket a patak-

parton az akácillatos estéket, a nagy barangolásokat fenn a Dollár-hegyen, a szőlőben töltött éjszakákat, amikor a frissen kaszált széna illata olyan részegítően hatott, és az apró rőzsetetős kiskunyhóban olyan jóízűeket tudott aludni, amelyet azóta se sikerül a legpuhább ágyban sem. Nagyon vágyott haza, most mégis rossz íz vegyült ebbe a várakozásba. Figyelte a tájat, amit úgy szeretett. A tájat, ami oly sokszor megjelent álmaiban a távollét hosszú éveiben, és ami — fájdalom — most mégis olyan idegennek tűnt, idegennek és barátságtalannak. Nem tudta felfedezni benne a gyerekkort, pedig görcsös igyekezettel próbált meg emlékezni a nagy bicikliturákra, a régi barangolásokra az akkor hatalmas réteken. Már Abonyt is elhagyták, és még mindig nem jöttek elő az emlékek, és ettől kicsit haragudott mindenkire, aki most a közelében volt.

Amikor befutott a vonat az állomásra, enyhe bosszúságot érzett, mert nagy szél volt, és a koratavaszi utcákon még jócskán fénylettek a pocsolyák. A szél belekapaszkodott a hajába, mit sem törődve a gondos rendezgetéssel eligazított tincsekkel, másodpercek alatt felborzolt kazalhoz tette hasonlatossá. Elővette kendőjét, és lekötötte haját. A szél nem nyugodott, bebújt a kabátja alá is, és hogy tettére nem reagált, maroknyi port söpör a szemébe a száraz járda tetőről. Rika szemeit törölgetve, fejét leszegve igyekezett befelé a faluba. A házak között kicsit megbékélt a szél, és Rika nézegette a megváltozott tájat. Alig-alig ismert rá. Milyen kár — sóhajtotta önmagának. Az a régi romantikus falu eltűnt, helyette bábészködő, kihívóan nagy ablakú házak sorakoztak, hívalkodóan cifra vaskerítésekkel, parasztszekerek helyett Skodák és Moszkvicsok álltak az udvaron, és a régi kedves kiskertek helyén az ablakok alatt beton padkák, a fehérfalú kisházak pedig, mintha egy új művészeti irányzat reklámaivá váltak volna, mindenféle pepita csemperuhát kaptak. Szemetváltóan és izléstelenül tarkák voltak. Rika úgy érezte, eltévedt. Nem, ez nem igaz, ez nem lehet igaz. Hogy lehetett mindezt szebbnek látni a régi melegséggel hívogató fehérre meszelt kisházaknál? A pirosuló muskátlik hova tűntek? Hiszen itt ugyanazok az emberek élnek ma is, hogy lehet

mégis, hogy az egyszerű szépet már nem szeretik, helyette hogyan lehet szép ez a cifra szemebántó zagyvaság? Azzal nyugtatta magát, hogy egy-két házsor nem lehet jellemzője egy egész falunak, ez bizonyára egy olyan kivételes valami, amit néhány ember egymást majmolva megcsinált, de igazából nekik se tetszik. A töltesen, a régi vágóhid épülete mellett, valamikor a kispatak árterülete húzódott. Ez a patak tavasszal mindig megáradt, jókora területet borítva be a hegyek sárga agyagos iszapjával, amit aztán nyáron a vályogvetők téglakazlakká dolgoztak. A legtöbb ház vályogból épült, és a vályogvetés igazi mesterség volt, apáról fiúra szállt. A pataknak ez az ártere igazi gyerekkaradicsom volt. Gödreit benőtte a fűz, meg a hatalmas lapulevelek, a vízi bürök — amiből sípot lehetett készíteni —, az árvacsalán, meg a sekély pocsályákat a békanyál. Vízivilága is van az ilyen ártéri területnek, és ennek is volt. A fecskék nagy serege építgette fészket a közeli ereszek alá, sok volt a bogár, meg a hernyó a parti akácokon, meg a bozontos füzek. Rika gyerekkorában sokszor figyelte ezeket a fészkepítő kecses madarakat. A környékbeli gyerekek vadvízországa most nem volt sehoh. Egyenesen betonmederben folydogált a valamikori szeszélyes hegyi patak. Az ártéri füzesek kopasz törzsei olyanok voltak, mint egy megcsonkult emberi test. Rika fájó szívvel idézte emlékezetébe az egykori búvóhelyeket, a száradt téglarakások zegzugos utcácskáit, a dagasztott sár cuppogását. Mindez a múlté, nyoma sem volt a téglaverőknek, az épülő házak terméskőből és vöröstéglából emelkedtek.

Péter bácsiéknál kért éjszakai szállást, mert egy éjjel mindenképpen itt kell maradnia, hivatalos dolga is volt, azt pedig csak másnap reggel intézheti el, mivel péntek este érkezett, nem kell szabadságot kérni, szombat délutánig elintézhethet mindent, övé még a vasárnap is, éjszaka visszatér, még pihenni is jut néhány óra. Már teljesen besötétedett, amikor Péterék magas, vörösre festett házához megérkezett. Kicsit elfáradt, de nem a járkálástól, valahol a lelke volt fáradt, és ettől szótlanná, szomorúvá vált. Péterék bőséges falusi vacsorával várták. Egyél, ott úgyse eszel eleget, abból a fonnyadt piaci zöldség

ből nem is lehet jó levest főzni. Hiába titakozott, valósággal megtömték, mint a libát. A levesben egész tyúkot főztek, már egymagában is elég lett volna, de a főtt hús után már végképp nem bírt enni egy falatot sem. Legszívesebben semmit sem kér, de muszáj volt enni, és dicsérni, régről tudta, sértés, ha most nem eszik. Mari ángya — így hívta nagybátyja feleségét — így is zokon vette, hogy keveset evett. „No de finnyás letté' má' nem is jó neki a falusi koszt, tán csak nem kisasszony lett belüled?” Péter meg egyenesen kigúnyolta. „Nem kö' nekem, oszt ha nincs nem is kell, Pesten biztos többször nincs, mint van, oszt mettanúrad má', hogy asszongya, nem kérek, itt nem kérnyi, itt ennyi kell.” Keservesen lenyomott még egy darab süteményt, aztán úgy érezte émelyeg a gyomra, jó lett volna járni egyet, de most hallgatni kellett. Most jött a dicsekvés. Bemutatták neki a barokk ebédlőt — amiben sose ebédeltek, mert sajnálták — a vadonatúj kombinált szobát, nagy nehéz tükörvitrines rekamiéval, amiben apró keményített kézimunkákon még apróbb nipppek tömege volt, és meg kellett dicsérni, hogy villany is ég a vitrin két sarkában. A sötét nehéz kombinált szekrény tele ruhákkal, meg a villanyvilágító vitrinje könyvekkel, „régiségek” — mondta büszkén Péter, „némelyik már három-ezerbe kerül, de vót, hogy egy habókos tanár ötöt is adott vóna érte, én megmontam, majd akkor adom, ha nyócba kerü”. Rika nézte a könyvritkaságot, aztán arra gondolt, milyen kár, hogy nem adták oda annak a „habókos” tanárnak, itt el vannak temetve ezek a darabok, itt csak bankjegyek, nem könyvek, régi idők tanulságaival. A perzsa szőnyeg is a drágábbik fajta, nem ám holmi gyári ringy-rongy, de a szobát nem lakják, akkor hát minek? gondolta Rika. „A falat nézzed, mert Pesten oszt ilyet usse lácc”, mondta ángya, és a négy színű, hengerelt, arany ezüst mintákra mutatott. „Nállatok erre nem telik, ott ilyet má nem is tünnek csinányi. Ez a művészet, nem a sárgára meszelt fal, ládde ez a szoba, a tized a' csak olyan, mint nállunk vót régen az istálló. Nézd meg, itt a gerendáig ki tuggyák festenyi a falat.” Rika felnézett, magában elszörnyedt, a mennyezeti festett tükörfalon, de hangosan csak illedelmesen megdicsér-

te ezt a giccses bizsudobozt, mert a sok arany, ezüst minta között úgy érezte magát, mint valami díszdobozba bezárva. A három szobából csak egyet laknak, főzni az udvaron a nyomorúságos piszkos kis nyári konyhában főznek, ha én nem lennék itt, talán ott is ettek volna, gondolta Rika, mert ma az üvegezett verendán vacsoráztak, de látszott, hogy ez nem mindennapos. A kényelmes nagy szobák évszámra lakatlanok, ők a legkisebb szoba dikóján alszanak most is, míg Rikának rettentő szívfájdalmak közepette megágyaztak a nappalinak keresztelt, de sose lakott másik szoba bőrkanapéján. Nehezen aludt el, és a kiadós vacsorától lidérces álma volt. Reggel, mielőtt bárki észre vette volna, ki osont a házból, hogy elkerülje a további dicsekvések hallgatását, meg a kiadós reggelit. Nagyt sétált a régi utcákon, és egyik ámulatból a másikba esett. A múltnak nyoma sem volt. Jellemző vonása a mának, hogy jobban élnek az emberek, sok az autó — ez jó — gondolta Rika, de nem jó ez a hívalkodó, dicsekvő szemlélet, ami uralkodóvá lett a régi szegényekből lett úrgazdákon. Több legyen nekem, mint a szomszédnak jelszó, az „ilyen nincs több”, ami ízléstelen felesleges sallang, az egymást mindenből való túllicitálása. Olyan ez, mint a kisgyerek, akinek sose volt igazi játéka, aztán hirtelen beszabadul egy játékküzetbe és mindent el akar vinni, olyat is amit már nem bír, nem is kell, de legyen az övé, ne a másé. A régiiskola ma is ott áll, Rika elballagott az ablaka alatt, erős vágyat érzett, hogy bemenjen a régi terembe, beüljön abba a padba, aztán elmorzsolt egy váratlan kibuggyant könnycseppet, és tovább ment. Hivatalos dolgát elintézve még járt egyet a régi utcákon, felment a Dollár-hegyre is, de a régít sehol sem látta. Modern, villának beillő présházak, elegáns ruhás nők, vagy inkább csak drága, mert itt mindenhol csak azt látta — drága — minél drágább legyen annál jobb. Örömmel töltötte el Rikát, hogy telik, hogy van miből, de szomorú volt, mert a látogatása a múltba, egy olyan jelent mutatott meg neki, ahol a tárgyakkal az embernek és mindennek nem eszmei, hanem forintban kifejezhető értéke lett, és elhalványulónak látta azt a régi tüzet, azt a régi melegséget, amit még

az az egykori szegénység összetartó ereje táplált.

Vasárnap éjszaka helyett, még szombaton elutazott. Ángyikáké igen tartóztatták, de nem hagyta magát lebeszélni. Nagyon zsúfolt lesz a vonat — mondta — idefelé is rosszul utaztam, hétfőn meg dolgozni kell és nem bírom majd kipiheni magam. „Hát jó, ereggy csak, ha mened kell” — mondta Péter csendes belenyugvással, de talán nem is sajnálta már annyira, hogy nem marad tovább. Az útra bepakoltak neki, hiába tiltakozott. „Vigyed csak, ne finnyáskogy! Ilyet Pesten úgyse kapsz” — mondta ángyikája, amikor a négyújni vastag füstölt-szalonnát csomagolta. Ha kapnék se vennék, gondolta Rika, de nem szólt semmit. Aztán sietett ki az állomásra. Nem, nem, ne kíséren ki senki, tiltakozott, amikor Péter bátyja el akarta kíséreni. Maradjanak csak, kitalálok én egyedül is, hiszen nem felejtettem még el az utat. „Hát amilyen gyakran jössz — attól azt is feltételezném, de remélem ezután má gyakrabban látunk”. Majd igyekszem minden évben hazalátogatni — ígérte Rika — de tudta, hogy bizonyosan eltelik megint egy pár esztendő, mire újra idejön.

Hazafelé, hazafelé, zakatolták a vonatkerekek, és Rika fájdalmasat sóhajtott. Biztosan bennem van a hiba, örülnöm kellett volna, és én mégis nagyon szomorú lettem ettől a látogatástól. Hazafelé? Hát tulajdonképpen hol van nekem haza? Melyik a szülőfalum? Ez, amit láttam, de benne már magam nem érzem otthon, vagy az a másik, ahová megyek, ahol élek, de ahonnan mindig hazavágytam.

Elmélázott, aztán egy kicsit el is aludt. Álmában egy szép új nagy falut látott csupaszem házakkal, sok-sok virággal, apró léckerítésekkel. Az utcák már kövezettek voltak, de kakas kukorékolt az udvarokban, piros muskátli virított az ereszről lecsüngő ládikóban. A házak egyszerűek voltak és tiszták, és ő boldog melegséget érzett. Hazajöttem — gondolta, — hát mégis hazajöttem ennyi év után.

A vonat pedig lassan közeledett a Keleti Pályaudvar felé. Rika álmában még mosolygott is egy kicsit.

KÁRPÁTI TÜNDE:

A Homérosz arcai - hangversenykritika

Nem mindennapi eseménynek ígérkezett 1981. június 26-a estéje. Meghívók százai invitáltak a Zeneakadémiára, a Rádió reggeli kulturális programjában elhangzott: a Homérosz Kórus, a Rokkantak Nemzetközi Éve alkalmából ünnepi koncertet ad a Nagyteremben.

A szakadatlanul zuhogó eső dacára szállingózni kezdett a közönség. A műsor színesnek ígérkezett, a hangversenyterembe lépők örömmel láthatták a dobogó elejére húzott, kinyitott orgonát, mellette a kecses csembalót (amit épp hangoltak), és középtájon, kottahalmazsal a tetején a méltóságteljes Steinway-koncertzongorát. Mindez nagystílű volt, és ígéretes.

Peskó György orgonaművész nyitotta meg J. S Bach: g-moll Fantázia és fuga c. remekművével a hangversenyt. Ez a nagyívű, szenvedélyesen építkező darab — hálás kezdőszám — a közönségben érzelmi magasfeszültséget kelt, tónust ad az elkövetkezendőknek. Peskó György lendülettel, nagy tömbökben formálva interpretálta a művet. Kár, hogy elképzelését nem tudta meggyőzően megvalósítani. Túl nagy dinamikai kontrasztok tördelték a fugát, és a kezdeti, oly megkapó lendület, a ritmikát szétfelzárta. Végül is az imponáló orgonahangot és a művészt lelkesen megtapsolta a közönség, hiszen Peskó György máris a zongorához ült, hogy e hangszeren szolgáltatson kíséretet a pódiumra lépő Barna Mária Händel-áriájához. A „Semele” c. oratórium szoprán áriája a barokk zene más tájaira vezette el hallgatóit. Levegősebb, karcsúbb ez a zene. Barna Mária hangjának szépsége és vivőereje, világos, értelmes tagolása — különösen az első részben örömet szerzett, a közönségtől pedig szép tapsot aratott.

Az IGAZI taps, a kórus bevonulásakor csattant föl. A fegyelmezett bevonulás mindig egy kicsit szívszorító. Vak emberek kézenfogva megkeresik helyüket, majd arccal felénk fordulnak, hogy

a muzsikálás örömében társak legyünk. Ez a mostani bevonulás azért volt számomra megdöbbentő, mert a Rádió reggeli híradásában értesülhettem készülő lemezükről is, és a bevonuló huszonnyolc ember oly maroknyi csapat volt a nagy dobogón, a temérdek hangszer mellett, hogy elmémbe tolakodott a kényelmetlen kérdés: ez a Homérosz kórus? Rokkantak évében, ünnepi koncerten, fél ház előtt, fél kórus?

A felhangzó Bruckner: Locus iste — aggályaimat elfedte. Kiegyenlített kamarahangzás, szépen vezetett szólamok, finoman árnyalt, és tiszta modulációk, igényes, szinte éteri zárások nemcsak nálam, a közönségnél is tetszést váltottak ki. Peskó György karnagyuk orgonához ült, hogy a következő két műsorszámot kísérelje.

A Mozart Requiem Lacrimosa tétele áttetsző, és izléses regisztrálással indult. Maga a kórus is törekenyen, misztikus pianók irányában énekelt, mást nem is tehetett, hiszen létszámban nem bírják el ezt a tételt. Úgyes regisztrálás segítette a crescendókat, de végig az dörömbölt bennem: ez nem ILYEN zene, ez tragikus zene, nem lehet „ellírízálni”! Végül is az Utolsó Ítélet napjáról vagy adekvát módon szólunk, vagy énekeljünk mást. A „más”, jó választás volt Mozart Ave verum corpus motettája. Ez eredetileg is orgonakiséretes mű, az elfogódott éneklés illett a mű karakteréhez.

A koncert e pontján, mikor a sok finom hangzástól épp kezdett lankadni a hallgató, ügyes fordulatot vett Peskó György — irány a csembaló — és a kórus is, átvitt értelemben. Monteverdi Scherzi Musicali-ja derűs, jó zene: sokarcú. Ének, és fuvolaszólokkal tarkított, hangulatban, metrumváltásokban gazdag muzsika. Láthatóan, hallhatóan földelült mindenki, végre némi élet! Persze csembalóhoz énekelni nehéz mesterség, a zizegő-zummogó hangszer nem ad biztos hang-fogódzót. A kórus disztonálását megbó-

csátottuk Flamich Mária üde fuvolahangja halatán. Az első igazi nagy tapsot ekkor kapta a kórus.

Levonulásuk után Németh Tamás zongoraművész lépett pódiumra. Beethoven Op. 27. No. 2 cisz-moll szonátáját játszotta elmélyülten, tragikus emberséggel. A három tételben megmutatta, hogy milyen fényes és zengő a csend, milyen vigasztaló a sírás, és mekkora erő a törekenység.

Szünet után Brahms: Búvös éj-ét énekelte az énekar, rímelve a beethoveni éjszaka-zenére, s folytatva a Németh Tamás jóvoltából megízlelt egészséges, dús hangzást. A „Holdfényes éj” c. mű viszont ismét bővelkedett elhalkulásokban, bizonytalan indításokban. Ezután orgonakiséretes két finn népdalfeldolgozást hallhattunk, karakterükben hasonló műveket, a második kevésbé volt vérszegény.

Az élet leheletét ismét Németh Tamás zongorajátéka hozta a pódiumra; Bartók Medvetánc és Este a székeleyknél c. művét játszotta, humorral, finom érzelmességgel, végezetül az Allegro barbaro-t. A virtuóz mű dübörgött és dalolt, elementáris erővel sodorta hallgatóit tetőpontra a végső csúcsig. A kirobbanó sikert boldog meghajlásokkal köszönte Németh Tamás.

Stílusosan, Bartók népdalfeldolgozásokkal folytatódott a műsor. Neves szólistánk, Barna Mária énekesnő örvendeztetett meg három művel. A jó szövegmondás, és a dalok hangulatának hű tolmácsolása kiváló erénye Barna Máriának. Különösen a dráma és kétségbeesés hangvételében hiteles.

Bartók centenárium lévén a kórus is fölvonult, hogy tiszteljen a zeneszerző emléke előtt. Sajnos e tisztelgés nem igen sikerült. A „Bolyongás” olyannyira közismert, hogy csak kifogástalanul szabad előadni. A kórus, most női karra redukálódván, fogyatékoságát mutatta meg. Bizonytalan kezdések, intonációs zavarok, kifejezetten

fakó és csúnya alt, jelentéktelen és kidolgozatlan középszólamok. Ez volt az est leggyengébb darabja. Átélés hiánya, valami „művi” izgatottság és líra. Üdülés volt, mikor Farkas Ferenc műveiben (Felhők, öt kórusmű Petőfi verseire) betársult a férfikar. Mozgalmasság és hangszínárnyalatok, kifejezésre törekvés, végre SZÓL a kórus! Igazán boldog voltam, hogy kellemes emlékként viszem haza a zárószámot. A meglepetés ezután következett. Peskó György, megköszönvén a sűrű tapsot félrevonult, s a kórus hangot adva magának, spirituálét énekel, felszabadultan, muzikálisan, örömmel. A „Nem kérde senki” szólóját Barna Mária énekelte tempóban, jól előrevivően, s a gyönyörűen harmonizált „Indulj el Égi Szekér” pedig tömb-szólo-tömb hatásában volt imponáló. Beszélgettünk is róla, mi lehet az oka, hogy ennyire változó képet mutat a kórus, asszerint, hogy karnagya a színpad mely helyéről „dirigálja”, illetve hagyja énekelni őket. A spirituálék után az elmaradhatatlan Bárdos: „Dana dana” következett, lelkes és hangos előadásban.

Mi lesz a Homérosszal? Nem húzok vészharangot, a jó értelemben vett aggódás íratja velem e sorokat: az összbemérés kényelmetlen, hanyatlóban, elfogyóban van egy olyan kórus, mely hosszú időn keresztül bázisa volt a vakok kultúrájának, s méltó módon képviselte kulturális fórumokon a magyar vakügyet.

Mindez Peskó György fejében is megfordulhatott, mert az ünneplő taps ellenére a Bárdos szám után meghajolt, és levezette a kórust.

A problémákon, a Homérosz sokarcúságán töprengve mentem le az öltözőbe, pár szót szólni az ismerősökhöz, beszélgetni, gratulálni.

Ami lent fogadott, az már a kultúra olyan perifériája, ami nem a koncert-kritika témakörébe tartozik.

NŐK RÉSZÉRE

A napokban kaptuk Vaspori Teréz tagtársnőnk beszámolóját a Braille-adapter használatáról és hasznosságáról.

A Braille-adapter használatával kapcsolatos tapasztalataim

A Braille-adapter használatával kapcsolatos tapasztalataim.

1978 végére kifejlesztették a KFKI-ban egy Braille-kijelzésű adaptert, melyet egy televízió-képernyős display-hez csatlakoztattak. Ennek az adapternek a segítségével a képernyőn látható szöveg karakterről karakterra Braille-kódban végigolvasható. Az adapter hat kis tűskével jeleníti meg a karaktert, ezért egy adott pillanatban csak egyetlen karakter érzékelhető. Mindig a cursor előtti pozícióban levő karakter jelenik meg az adapteren, így a cursor léptetésével a képernyőn levő szöveg letapogatható.

Én 1978 őszén a Tervhivatal Számítástechnikai Központban dolgoztam, ahol már néhány éve párbeszéd-operációs rendszert üzemeltettek. A felhasználó leült egy display elé, és közvetlenül begépelhette utasításait a számítógépnek. Pillanatokon belül észlelhette a display képernyőjén a számítógép választát, majd rögtön további parancsokat adhatott. Ez jelentősen meggyorsította a munkát a lyukkártyán történő munkaleadáshoz képest, amikor fél napokat is várni kellett arra, hogy az ember a munkát egyszer visszacapja. Gyakran ennyi idő alatt mindössze annyit lehetett előbbre lépni, hogy egyetlen kártyalyukasztási hiba kiderült. Számomra csak a lyukkártyán történő munkaleadás volt lehetséges. A lyukkártyacsomag összeállításához és a visszkapott listák átnézéséhez is minden alkalommal a kollégák segítségét kellett kérni.

Nagyon szerettem volna a számítógéppel közvetlen párbeszédet folytatva, interaktív módban dolgozni. Erre a Braille-kijelzésű adapteren keresztül lehetőség nyílt. 1979 tava-

szán és nyarán a Nemzeti Banknál dolgozó kolléganőmmel, dr. Krabóth Györgynével felváltva jártunk fel a KFKI-ba, hogy kipróbáljuk, mennyire használható a Braille-adapter. Igen nagy élményt és örömet jelentett számunkra, amikor először mozdult meg ujjunk alatt a hat kis tűske. Mi is el tudtuk olvasni a képernyő tartalmát.

A Tervhivatalban kapott feladatomat a KFKI-ban készítettem el. Egy kb. 1000—1100 soros programot írtam meg, és javítottam ki szintaktikusan teljesen önállóan, segítségkérés nélkül. A programfuttatást csak azért nem csinálhattam a KFKI-ban, mert a feladat erősen rendszerfüggő volt, és a két operációs rendszer különbsége miatt ez nem volt lehetséges.

1979 őszén újabb három Braille-adaptert készítettek el KFKI-ban és mindketten kaptunk egyet, melyet most már a saját munkahelyünkön, teljesen más gépek mellett használhattunk. Az adapternek nagyon örültünk, mert használatával mindent el tudtunk végezni, amit egy látó programozó a display-nél megtehet. Lényegesen kevesebb segítségre van szükségünk, kizárólag a program belövése során hibakereséskor.

1980 tavasza óta a KFKI-ban dolgozom. Az adaptert naponta kb. átlagosan hat-hét órát használom. Én kedvező helyzetben vagyok, mert két számítógépen is dolgozhatom. Csúpn egyetlen parancs megadásával átkapcsolhatok a használni kívánt gépre. Ha az ember már ismeri a számítógépnek a begépelte parancsra küldhető üzeneteit, akkor szükségtelen a teljes üzenet végigolvasása, elegendő egy-két szót megnézni. Így a munkában elég gyorsan használ-

ható az adapter. Ha ismeretlen szöveget olvasok, akkor az olvasás sebessége lényegesen lassúbb, mint a papíron levő Braille-nyomtatású szöveg esetén.

Ha egy program fejlesztésére, átírására van szükség; a program listáját is az adapter segítségével írom le karakterről karakterra. Ez igen fárasztó munka. Nagy szükség lenne egy Braille-nyomtatóra, hogy a számítógépes adathordozón megtalálható anyagokat Braille-nyomtatásban hozzáférhetővé lehetne tenni.

A Braille-kijelzésű adapter jelentősen megkönnyítette és önállóbbá tette a munkámat.

Jelenleg rajtam kívül három vak programozó végzi munkáját Braille-adapterrel.

A Magyar Nemzeti Banknál dolgozik két kolléganő: dr. Krabóth Györgyné és Dióssy Ildikó, mindkettőjük részére külön adott egy-egy Braille-adaptert a KFKI. Dr. Krabóth Györgynének optaconja is van, azzal is tudja olvasni a display képernyőjét, de szívesebben használja a Braille-adaptert, mert Braille-adapterrel gyorsabban, kényelmesebben tud dolgozni. Új Ágnes, aki az ELTE Természettudományi Karának Programozó-Matematikai Szakának utolsó éves hallgatója, a KFKI-ban írja szakdolgozatát, ő is használja a Braille-adaptert. Az egyetem elvégzése után a PMSZK-ban fog dolgozni, ott is használni fogja ezt a segédeszközt.

Köszönet a KFKI azon KISZ-eseinek, akik ezt az adaptert készítették. A Braille-adapter és a Braille-nyomtató a vak programozók teljesen önálló munkavégését tenné lehetővé."

Vaspori Teréz

Az „RH összeférhetetlenség”

Az előző cikkben már olvashattak az Rh vércsoportokról. Az ABO-vércsoportok felismerése és a vércsoport-meghatározás szakszerű kivitelezése ellenére előfordultak súlyos transfúziós komplikációk. Feltűnt, hogy ezek a komplikációk nagyon gyakran olyan nőknél fordultak elő, akik a közelmúltban sajátságos megbetegedésben szenvedő gyermeket szültek. Ennek a betegségnek a lényege az volt, hogy az újszülöttek súlyosan vérszegények voltak és már a születés után besárgultak. A döntő kísérleteket Landsteiner és Wiener (1940) végezték. A Rhesus macacus, közismert nevén maki majom vérének intra vénásan adták nyúlunk vagy tengeri malacnak. A nyúl ill. tengerimalac vére az immunizálást követően antitestet tartalmazott, mely (természetesen) az említett majom-fajta vérének kicsapta. A meglepő felfedezés az volt, hogy a majomvérrel immunizált nyúl-, illetve tengerimalac-szérum nemcsak a majom, hanem laboratóriumban az emberek 85%-ának a vörösvérsejtjeit ugyancsak kicsapta. Ezeket az embereket Rh-pozitívnak nevezték, szemben azokkal az Rh-negatív egyedekkel, akiknek a vörösvérsejtjei a Rhesus-majom vérével immunizált nyúl- vagy tengerimalac-szérummal nem reagálnak. Ugyancsak megállapították, hogy külön beavatkozás nélkül sem az Rh-pozitív, sem az Rh-negatív emberek széruma Rh-ellenes antitestet nem tartalmaz. Ebből a szempontból tehát éles különbség áll fenn az ABO-vércsoportokkal szemben, ahol a szérum mindig tartalmazza azt az antitestet, amelynek megfelelő antigen a vörösvértestekben nincsen. Rh-pozitív emberek szérumában Rh-ellenes antitest nem képződik. Rh-negatív emberben kétféle típusú „beavatkozásra” képződnek Rh-tényező ellen ható antitestek:

1. Transzfúziós tévedéskor, amikor Rh-negatív egyén tévesen Rh-pozitív, ABO vércsoportok szempontjából csoportazonos vért kap. Ilyen-

kor a vérátömlesztés után a gyakorlatban ritkán lép fel szövődmény, de ha ez a tévedés megegyezően megismétlődik, súlyos életveszélyes helyzet alakulhat ki. Ugyan ez történik akkor is, ha a téves transfúzióban részesített Rh-negatív vércsoportú nő a későbbiekben Rh-pozitív magzatot hoz a világra. A vérátömlesztések szigorú szabályainak betartásával természetesen ezek a szövődmények elkerülhetők.

2. Amikor Rh-negatív nő Rh-pozitív magzattal terhes. A magzat anyagcseréjének lebonyolításában egy speciális szerv az úgynevezett méhlepény, vagy más néven placenta vesz részt. Ennek a csodálatos szervnek az érbojthain át bonyolódik le a magzati és az anyai szervezet közötti anyagforgalom. A magzat már három hetes korában rendelkezik vörös vérsejtekkel, amelyek bizonyos esetekben, szerencsére ritkán a placenta hajszálerein keresztül jutva bekerülhetnek az anyai vérbe. Mivel ezek a vörösvérsejtek Rh-pozitívak, az anyai szervezet vörösvérsejtjei Rh-negatívak, így azokat idegenként kezelik, és rövidebb-hosszabb idő után antitesteket termelnek elenük. Ezek az antitestek elpusztítják a bejutott vörösvértesteket, ám a placentán keresztül megvan az esély arra, hogy bejussanak a magzatba és ott is elpusztítják a fiatal fejlődő Rh-pozitív vörösvértesteket. Ennek következménye az lesz, hogy a magzat fokozatosan vérszegénnyé válik, súlyos esetekben pedig akár a méhen belül el is halhat. Máskor azt látjuk, hogy a megszületés után az újszülöttek bőre sárga, májuk és sokszor lépük is megnagyobbodott és emellett oxigenizációs zavarokkal küzködnek.

Vizsgálati lehetőségek

Ma már közismert, hogy az Rh-negatív terhes nők rendszeres laboratóriumi ellenőrzésen vesznek részt, emellett ha gyanú van magzati szö-

vődményre meg van a lehetőség arra is, hogy magzatvizsgálatot végezzenek, amelynek színeiből, és összetételéből meg lehet állapítani a magzati vörösvértestek pusztulásának mértékét és a magzat anyagcsere viszonyaira is lehet következtetni. Bár még igen ritkán ugyan, de ma már arra is mód nyílik, hogy igen indokolt esetben méhen belüli magzati transfúziót is végre lehet hajtani. A laboratóriumban az anyai vérből rendszeresen meg lehet állapítani a szervezetben keringő Rh-pozitív vörösvértestek ellen ható antitestek mennyiségét. Sajnos, bár logikusnak tűnne ugyan, de mégis ebből csak kis mértékben lehet következtetni a magzat veszélyeztetettségére. Ha meggondoljuk ez érthető is, hiszen azt látjuk ugyan, hogy sok az antitest az anyai vérben, de azt már nem tudjuk, hogy ezek milyen mértékben jutnak át a placentán. A méretüket illetően, ugyan nagy számban juthatnának át a méhlepényen, de bizonyos, hogy a lepényen belül keletkeznek olyan anyagok, amelyek megakadályozzák tömeges behatolásukat. Valószínű, ezzel magyarázható az a jelenség, hogy Rh-negatív nő Rh-pozitív magzattal történő terhessége esetén, amennyiben az az első terhessége, viszonylag ritkán a súlyosabb magzati károsodások. Az újszülöttek legtöbbször csak enyhén vérszegények. A szülés és vetélés során a vérzés miatt igen nagy az esély arra, hogy az anyai szervezetbe tömegesen kerüljenek be magzati Rh-pozitív vörösvértestek. Ennek következtében az anyai vérben megnő a keletkezett ellenanyagok mennyisége. Szerencsére ez már a magzat életét nem befolyásolja.

Megelőzés

A megelőzés lehetősége, ami egyben biztosítja a súlyos magzati szövődmények kivédését is, ma már egyértelműen biztosítva van. Hazánkban törvény írja elő, hogy minden Rh-negatív nő szülése, vagy vetélése után 72 órán belül meg kell kapja az anti-D Gamma Globulin injekciót, amely elpusztítja a szervezeté-

SZONDA KLÁRA:

Egy kis vidámság komoly háttérrel

„Az dohányzásnak veszedelmiről”

És szóla az Úr nagy haraggal: „Megbüntetem az atyák bűneit a fiakban! Bocsátok reájuk háborút, pestist, dög-halált és dohányt!”

Hogy a fenti dörgedelmes kifakadás valóban elhangzott-e valaha az Úrnak szájából, azt ma már teljes

bizonyossággal nem lehessen tudni. Az azonban tény és való, hogy az említett veszedelmek csőstől szakadtak a bűnös emberiség nyakába történelme folyamán.

A legutolsónak említett csapás, a „dohány”, még aránylag nemrég lépett a csapások sorába, de ehhez

ben jelen levő Rh-pozitív vörösvértesteket.

Az anti-D Gamma Globulin nevű gyógyszer hatásmechanizmusa a következő: Mivel a szüléskor, vagy vetéléskor nagy tömegben jutnak át magzati vörösvértestek az anyai szervezetbe, így az gyakran csak ebben az időszakban kezdi meg ellenük az antitestek képzését. Ez a folyamat azonban időbe telik. Ha kihasználjuk ezt az időszakot és kívülről bejuttatjuk az anyai szervezetbe ezt az ellenanyagot, akkor az anyai szervezet, mivel megkapta a szükséges antitestet, nem fogja azt legyártani, ugyanakkor az általunk bevitt ellenanyag ugyanúgy elpusztítja az Rh-pozitív vörösvértesteket, mint a szervezete által legyártott antitest. A két antitest hatása között ugyan nincs kü-

lönbség, ám a kívülről bekerült globulin feladatának teljesítése után elpusztul, míg a szervezet által legyártott ellenanyag megmarad a vérben és a következő terhesség során ha ismételt Rh-pozitív vércsoportú lesz a magzat nagy tömegben felszaporodva súlyos magzati károsodás előidézését teszi lehetővé. Ezért mondtuk régebben az anti-D Gamma Globulin prevenció előtt, hogy Rh-negatív nő lehetőleg egy, de legfeljebb két gyermek megszületésére vállalkozzon, hiszen a további terhességek során a magzati kockázat egyre nagyobb mértékben növekszik. Az injekciós megelőzés óta az Rh-negatív nők úgymond tiszta lappal azaz Rh-pozitív vérelem ellen ható antitest nélkül vállalkozhatnak ismételt terhesség kihordására.

Tisztelt Olvasó!

Talán elnézik nekem, hogy a megszokottnál egy kissé többet foglalkoztam az Rh összeférhetlenség problémájával. Ezt azért, mert nálunk is az emberek kb. 15%-a Rh-negatív vércsoportú és őket a kérdés igen érzékenyen érinti. Emellett egészségnevelési munkám során úgy vettem észre, hogy sokan érdeklődnek a téma iránt, amelyről sajnos sokan csak részletismereteket tudnak. Ezen kívül a nagyobb terjedelmet talán az is indokolta, hogy az Rh összeférhetlenség megelőzése a hazai egészségügy kimagasló eredményei közé tartozik.

Törődjünk többet egészségünkkel!

képeket elég szép „sikereket” ért el az emberirtás terén.

Már a pályafutása is baljós körülmények között kezdődött... Ez pedig így történt:

A történelemnek ama korszakában, melyet ma, mindközönségesen csak „sötét középkor”-nak nevezünk, élt egy vakmerő, bátor tengerész, akit Kolombusz Kristófnak hívtak. Nos, ez a tengerész egyszerűen elhatározta, hogy már pedig ő megkeresi és felfedezi a kincses, mesés Indiát!

Vállalkozásához megnyerte a spanyol király támogatását. A rendelkezésére bocsátott pénzből felszerelt néhány tengeri hajót, a „Santa Maria”-t, a „Santa Barbara”-t stb., és egy napon elhajózott India felé.

Mindezt persze így leírni roppant könnyű! Ám a megvalósítás... Nohát, az egyáltalán nem volt könnyű! Sőt, nem is sikerült! Mármint a mesés India felfedezése.

Mert ők ugyan hajókáztak, hajókáztak, csak nem jó irányba! Borzasztó viszontagság, szenvedés után, végre szárazföldet pillantottak meg! Örömük határtalan volt! Végre megtalálták Indiát! Ki is kötöttek a mai Columbia partjainál, nem is sejtették, hogy ők egy egészen új kontinenst fedeztek fel: Amerikát. (Lám, ez is milyen igazságtalanság! A teljes kontinenst a később érkező Amerigo Vespucciról nevezték el Amerikának, míg az igazi felfedezőnek csak Columbia állama viseli a nevét.)

Nos, az új földrész felfedezése 1492-ben történt és akkor ért véget a „sötét középkor” és vette kezdetét az „árdásos” újkor, mely néha sötétebb tudott lenni a legsötétebb ó-és középkornál is...

Mindezt persze Kolombusz nem tudta, ő csak örült a szerencsés partraszállásnak, meg a maga Indiájának! Örömeiben el is nevezte a parton megjelenő vörös bőrű bennszülötteket „indianoknak”.

Szegény, ártatlan rézbőrű „felfedezettek”! Akkor még csak nem is sejtették, mit hoztak nekik a sápadt-arcúak.

Na, hagyjuk ezt! Inkább nézzük meg, mit kapott a vén Európa az új kontinenstől?

Az ásványi, meg egyéb kincseket hagyjuk, mert nekünk most csak a növényzet érdekes.

Onnan származik többek közt a burgonya, a kukorica, a paprika, a paradicsom és a dohány!

Aha! No lám! Megvan a kis hamis! Tehát az „Újvilágból” származik! Az a sanda gyanúm, hogy annak a földrésznek ez a bosszúja, amiért felfedezték! A hasznos növények mellett adott egy olyat is, mely alattomos ellensége lett az emberiségnek.

Miért alattomos? Hát csak azért, mert szép csendesen belopja magát az emberek érzékszerveibe és aki egyszer „beleszeretett” ebbe a külsőre ártatlan kinézetű növénybe, annak aztán régen rossz, mert nem tud megszabadulni tőle talán élete végéig sem, vagy csak rettenetes akaraterejével és tantaluszi kínok árán!

A dohányzás terjedésének hiteles történetét nem ismerem, de az tény és való, hogy eleink sokkal bölcsébbek voltak nálunk, mert volt olyan idő, amikor a legszigorúbb büntetés terhe mellett, tilos volt a dohányzás!

Csakhat, milyen az ember? Már őseink is azt szerették csinálni, ami tilos! Mert ugyebár, Ádám és Éva is evett a tiltott almából! Ugyanez volt a helyzet a dohányzással is: tilos volt, tehát szép lassan még az is rákapott, aki egyébként utálta... És mi van manapság? Nos, itt némi ellentmondás mutatkozik, mert ma már nem tiltja a törvény a dohányzást és mégis füstöl boldog, boldogtalan! Ém, ez az ellentmondás csak látszólagos, mert a szülők ma is tiltják a gyerekeknek a dohányzást! És erre mit tesz a gyerek? Csak azért is cigarettázik suttyomban! Még ha belebetegszik, akkor is! Mi ez, ha nem merő atavizmus?

Aztán a gyerek felnő és akkor már csak nem hagyja abba, ami olyan veszettül jólesik.

Szívják, szívogatják a vékony kis fehér méregdrudacskákat, mitsem törődve a tüdőrák és a szívinfarktus fenyegető rémével...

De még, ha ki-ki csak saját magát mérgezné a dohányzással! (Elvégre a saját halálnemét mindenki maga választhatja meg!) Ám, a vérbeli dohányos nem néz se istent, se embert, mert rágyújt ott, ahol épp utoléri a nikotinéhség, passzív cigarettázásra kényszerítve ezzel nem dohányzó környezetét! Rájuk szólni! No bizony! Isten őrizz! Ezt személyes sértésnek tekintik!

Ezek tehát a dohányzásnak „veszödelméi), melyeket mindenki ismer, de senki nem hisz!

Befejezésül még egy egészen halk és költői kérdés: Nem jobb lenne mégis leszokni a dohányzásról?

NAGY ÁRPÁD:

Vak és gyengénlátó gyógymasszőrök az egészségügyben

Több, mint két évtizede annak, hogy megjelentek az első vak illetve gyengénlátó gyógymasszőrök hazánk kórházaiban, rendelőintézetekben és gyógyfürdőiben. 1960. őszén indította el szövetségünk az első masszörképző tanfolyamot, amelynek az ORFI adott helyet. Dr. Mirgai Sándor reumatológus főorvos szervezésében és szakszerű vezetésével a külföldi tapasztalatok alapján új szakma bevezetésére nyílt lehetőség. Mirgai Sándor főorvos nyugdíjba vonulása után is, életének utolsó pillanatáig irányította, tanította sorstársainkat és sokszor hangsúlyozta, hogy mit jelent a gyógyító munkában való részvétel, mit jelent a beteg ember számára fájdalommainak csökkentése. Milyen nagy jelentősége

van annak, hogy intelligens, jómegjelenésű emberek részt vehetnek a gyógyító munka lélekemelő tevékenységében. Dr. Mirgai Sándor főorvos 1974-ben bekövetkezett halála nagy veszteséget jelentett számunkra, de különösen a gyógymasszőrképzésre. Az oktatás napjainkban is az ORFI-ban folyik. Az első évben létrehozott rövid tanfolyamok óta nagy változások történtek. Ma már több oktató képzett gyógymasszőreinket, akik alapos szakmai, gyakorlati tudással kerülnek ki és hasznosítják mindazt, amit a tanfolyam nyújtott a betegek gyógyulása érdekében. Most már több mint két évtized távlatából elmondhatjuk, hogy igen jó vélemény alakult ki a kórházakban, a rendelőintézetekben, a gyógyfürdőkben dolgozó gyógymasszőr sorstársakról. Ebben nagy érdeme van az elméleti oktatók mellett Váradi Lászlónénak és Auerweck Imrénének, akik masszöreink gyakorlati oktatását végzik és megtanítják őket mindazokra a fogásokra, amelyeknek helyes alkalmazása a beteg fájdalmát enyhíti, közérzetét javítja. Még többet tudhatunk meg ennek az érdekes szakmának belső életéről, ha felkeressük egyik ismert gyógymasszőrünket, Turi Józsefet, aki 1978. óta dolgozik a Weil Emil Kórház Mexikói úti kihelyezett orthopédiai osztályán.

Turi József, az intézet kétszeres kiváló dolgozója elismert szakember. Mégsem ezért kérdezzük őt elsősorban a szakma fontosságáról, jelentőségéről, hanem azért, mert ő a legilletékesebb, mint a Gyógymasszőrök Országos Szakcsoportjának elnöke.

Hogyan is jött létre ez a szervezet, a gyógymasszőrök szakcsoportja és miként működik?

Az elnök elmondja, „hogy a gondolat Dr. Kرابót Györgytől, egyik gyógymasszőrünkötől származik, aki több kollegánkkal megbeszélte a dolgot és javasolta, hogy hozzuk létre a szövetségben a gyógymasszőrök szakcsoportját. Mivel a terv mindenkinek tetszett, elmondta a szövetség elnökének, Dr. Vas Tibornak is, aki megígérte, hogy támogatja az elképzelést. Legelőször ilyen céllal, hogy szakcsoportot alakítsunk, 1977-ben hívtuk össze gyógymasszőr kollégáinkat. Ezen a megbeszélésen tájékoztattuk őket elképzeléseinkről. Ugyanekkor meg is alakítottuk a szakcsoportot, amely ideiglenes vezetőséget választott. Ezt megbíztuk a csoport országos szervezeté váló alakításával, tagszervezéssel és az állandó vezetőség megválasztásának tervezésével.”

Hogyan fogadták a gyógymasszőrök a szakcsoport gondolatát?

Turi József elmondja, hogy jól emlékszik még arra, milyen szép számmal jöttek az első értekezletre, „a csoport szervezésének javaslata mindenkinek tetszett, rengeteg hozzászólás hangzott el és sok kitűnő javaslatot hallottunk. Az érdeklődésre jellemző volt az is, hogy az ideiglenes vezetőségben a fiatalabbak mellett részt vett a munkában Chalupa Tibor is, aki még az első tanfolyamon tanulta meg a szakmát 1960-ban. A következő gyógymasszőr-továbbképző tanfolyam és taggyűlés alkalmából már az egész országból érkeztek gyógymasszőrök, le lehetett bonyolítani a választást. Az akkor választott vezetőség végzi ma is a csoport irányítását.”

Milyen elvek alapján és hogyan vesznek részt a munkában?

„A tagság kilencünket bizta meg ezzel a nehéz feladattal. Elődeink nem voltak, mindent magunktól kellett kiokoskodni. A vezetőség öt tagja a budapesti és Pest megyei, három tagja a dunántúli és egy kolléga a kelet-alföldi ügyeket

intézi. Ez a felosztás beszédesen bizonyítja, hogy a fővárosban és környékén, valamint Nyugat-Magyarországon sokkal több gyógymasszőr dolgozik, mint az Alföldön.”

Mit sikerült megvalósítani a tervekből a vezetőség megválasztása óta?

„Legbüszkébbek talán az évente kétszer megjelenő pontírásiú folyóiratunkra, »A gyógymasszőrre« vagyunk. De legalább ennyire fontosnak tartjuk, hogy 1978 óta sikerült folyamatosan tennünk gyógymasszőr kollégáink részére a szakmai továbbképzést. A tanfolyamot az első évben csak három naposra terveztük, de a második évben már és azóta mindig egyhetesre bővítettük. Ilyenkor tartjuk az országos évi rendes taggyűlésünket is.”

Szeretnénk a szakfolyóiratról is hallani valamit.

Turi József erről szívesen beszél és elmondja, „hogy a folyóirat megteremtése nem volt könnyű dolog, valaki felvetette közülünk, hogy jó lenne egy szaklapot megjelentetni, hiszen nekünk is haladnunk illetve fejlődünk kell, de rögtön látjuk azt is, hogy nekünk sokkal nehezebb lesz szakmánkkal kapcsolatos anyagokhoz hozzájutnunk. Vezetőségünk alig, hogy átjutott a legalapvetőbb szervezési munkákon, azonnal eljárt abban az ügyben szövetségünk vezetőségénél, hogy engedélyt szerezzen a szaklap megjelentetéséhez; a Budapesten dolgozó vezetőségi tagokból szerkesztőbizottságot hozott létre, mely gondoskodik a szaklap anyagáról, ma már több, mint száz előfizetőnk van. A folyóiratban szakmai tárgyú cikkeket, ismeretterjesztő anyagokat közlünk, de még humorrovatunk is van.”

Mit tudna elmondani a jövő terveiről?

„Szeretnénk folyóiratunk és a gyógymasszőr-továbbképző tanfolyamaink színvonalát állandóan emelni, javítani. Ennek érdekében szívesen veszünk tagjainktól minden hasznos javaslatot és kezdeményezést. Jól működő, életképes szakcsoportot kívánunk utódainkra hagyni, hiszen megtisztelő megbízatásunk jövőre lejár.”

Azzal a gondolattal köszönöm meg a beszélgetést Turi Józsefnek, hogy még sok jót halljunk az ország különböző részein működő egészségügyi dolgozóinkról.

DR. FALVAY FERENC:

A baleseti táppénz főbb szabályai

1981. január 1-től hatályos a baleseti táppénzről szóló új szabályozás. E szabályozás kiterjeszti a baleseti táppénz mértékét és fizetésének módozatait.

Ez azt jelenti, hogy az új rendelkezés szerint, amennyiben a dolgozót munka közben vagy munkába menet, illetve onnan hazamenet baleset éri és ezzel kapcsolatban betegállományba kerül, úgy az ez időre járó táppénz nem a mindenkori átlagkereset 65. illetve 75%-a, hanem baleseti táppénzként az átlagkereset 100%-a. Ennek megfelelően tehát a dolgozót csak az a kötelezettség terheli, hogy a balesetet követően haladéktalanul jelentse a munkáltatónak a baleset tényét.

A munkahelyi baleset esetén ez a

kérdés aligha okoz problémát. Az útközi baleset esetében a dolgozónak a jelentés tényén túlmenően valószínűsítítenie kell azt a körülményt, hogy a kérdéses baleset valóban munkába jövet, illetve onnan hazamenet történt.

Célszerű tehát a rendelkezésre álló tanút vagy tanúkat egyidejűleg bejelenteni.

A jövőben tehát nem kártérítésként illeti meg a dolgozót a táppénz és az átlagkereset közötti különbség, hanem a fenti szabályok alapján átlagkeresetének megfelelő összegben részesül táppénzellátás címén.

A dolgozót a jövőben is megilleti a balesetével kapcsolatosan felmerülő egyéb kárának megtérítése iránti igény. Ezt az igényt azonban már

a korábban hatályos szabályok szerint a baleseti kártérítés szabályai alapján kell elbírálni.

A munkába menet, illetve a munkába jövet tekintetében irányadó az a körülmény, hogy a legrövidebb útirányban kell haladni, amennyiben tehát a dolgozó más útirányban megy munkahelyére, illetve tér haza, vagyis, menet közben egyéb dolgait is intézi, úgy nem érvényesül az útközi balesetre vonatkozó és a baleseti táppénzre való jogosultságot megállapító szabály.

Nem minősül azonban az útiránytól való eltérésnek az útközben végzett bevásárlás.

Tehát az ennek során bekövetkezett balesetek is üzemi baleseteknek minősülnek vagyis jár ezekre is baleseti táppénz.

Ez a szabály különösen jelentős a rokkantak, gyengénlátók és a vakok vonatkozásában.

Mindenesetre a baleset körülményeinek haladéktalan és pontos jelentése döntő körülmény.

közlekedés

Kelet-Magyarországon egy látásmaradványos tagtársnőnk súlyos balesetet szenvedett.

A vonat amivel utazott, tilos jelzés miatt megállt a pályaudvar váltói előtt. Tagtársnőnk azt hitte, hogy a szerelvény már az állomás előtt tartózkodik és leszálláshoz készülődött. Leszállás közben a szerelvény megindult, és tagtársnőnk olyan szerencsétlenül esett, hogy a vonat kezei mindkét lábát levágták.

Segítségért hiába kiabált, így a földön vonszolva magát több 100 méteren, jutott az állomáshoz, ahonnan a mentő kórházba szállította.

A vasúti közlekedésről közlekedésbiztonsági szempontból már korábban írtunk. A megrendítő baleset nyomán azonban úgy véljük, hogy a témával még alaposabban szükséges foglalkozni.

A vasút veszélyes üzem. Nagymér-

GERDELICS FERENC:

Egy vasúti baleset hírének margójára

tékben szolgálja az utazóközönség kényelmét, de az utasoknak saját biztonságuk érdekében nagyon óvatosságnak kell lenniük.

Mindenek előtt fontos, hogy a szerelvényekre történő fel- és leszálláshoz megfelelő idő álljon rendelkezésre. Sem bravúrból, sem könnyelműségből ne feledkezzék meg az utas arról, hogy a vonat személyzete nem tudja a szerelvény teljes hosszában figyelemmel kíséreni az utasok viselkedését.

A vasúti kocsik ajtaját nem a vonat vezetője nyitja és csukja, ezért nem is képes ellenőrizni azok használatát.

A leírtak általánosan minden utasra érvényesek.

Még inkább veszélyeztetett a vasúti utazásnál a vak és a látásmaradványos ember, ezért fokozott óvatosságra van szükség. Akár álló, akár mozgó szerelvényen történő mozgás, járás esetén célszerű a fogódzkodás. Gyakran előfordul, hogy a peron ajtaját nyitva hagyják, ezért a peronon lehetőleg ne tartózkodjanak!

Leszállásnál feltétlenül vegyen igénybe minden látássérült ember segítséget. Ne szégyelljünk megkérni a velünk utazók közül valakit, hogy a leszállásnál legyen segítségünkre.

A VAKVEZETŐ KUTYAVAL KÖZLEKEDŐK SZAKCSOPORTJÁNAK HIRADÓJA

Szubjektív hozzászólás a vakvezető kutyákról

A Hubay Bertalan szerkesztette rovat rendkívül rokonszenves számomra. Minden sorából a vakvezető kutya hasznosságáról való meggyőződés, a kutya, a segítőtárs iránti — ne szégyeljük kimondani! — szeretet és tenniakarás beszél. Úgy gondolom, ez így helyes és így van jól. Félek azonban, hogy a vakvezető kutya „emberiesítése”, — ha még olyan szilárd (emócionális) érzelmi alapon épül is fel —, nem mindig sze-

Ha a kocsiban egyedül utazunk, akkor a jegykezelő segítségét kérjük.

Az egyedül utazó vak ember azt sem tudhatja, hogy melyik vágányra futott be a vonat, és, hogy a leszállás így melyik oldalon történik. A vonat lépcsőjéről bármelyik oldalon is szálljunk le, mindenkor a menetiránynak megfelelő lábbal lépünk a talajra. Ebben az esetben elkerülhető, hogy ha a szerelvény mégis megmozdul, a kocsi alá essünk. Nyomatékosan felhívjuk a figyelmet arra is, hogy a pályaudvarokon a vágányok között lehetőleg ne közlekedjen a nemlátó ember egyedül. A tolató vagy lassan mozgó szerelvények helyzetét ugyanis nagyon nehéz hallás útján pontosan meghatározni. Mindenképpen az az ésszerű, hogy ha a vasúti közlekedésünkben fokozottan támaszkodunk az útítársaink segítségére.

rencsés. Sőt, általában nem az! Olvastam a kedves történetet, a helsinki rendőr és a térképolvató kutya storiját.

Kérem kedves szakíró barátaimat, ne vegyék tőlem rossz néven, amit most el fogok mondani. Az élet (és a fanatizmus!) úgy hozta, hogy alkalmam volt negyed század alatt több ezer (!), speciális területen dolgozó kutya minden problémáját és gondját a nyakamba venni. Soha nem bántam meg ezt a választást. De sok mindent megtanultam, leírtam és elfeledtem.

Megtanultam, hogy Ők külön világ és — behatárolt lehetőségeimen belül — leírtam, amit erről tudni kell. Elfeledtem viszont azt, hogy volt idő, amikor én is (antropomorf) emberekre vonatkozó fogalmakkal dolgoztam és a kutyáimat (kutyáinkat!) emberi tulajdonságokkal, érzelmekkel és mentalitással ruháztam fel.

Ez az elgondolásom nagyon hamar zátonyra futott. A kutya kutya, nem ember, a kutyával szembeni elvárásainkat „kutya módra” kell meghatározni és a kutyáinkat „kutya módra” kell szeretnünk.

A munkakutyára — a vakvezető kutya igazán az! — ez különösen érvényes. Nem szabad elvárni, hogy önmagát megtagadja, — sőt hiba annak elvárása, hogy a kutya a saját élettani-szervezeti határain túl is teljesítsen, esetenként túlzott és (illúziórikus) a valóságtól elrugaszkodott követeléseink mereven megszabott keretein belül.

A vakvezető kutya munkája — a vakvezetés — minden esetben nem egy gép, mindig egyforma teljesítménye, hanem egy kettős — a vak ember és a látó kutya — egymásra utalt és mindkét élőlény — nem (degradáló) lealacsonyító hangsúllyal mondom — kölcsönös függéséből táplálkozó együttműködés.

Tudom, logikai hiba személyre hivatkozni, de mégis engedtessek meg nekem, hogy néhány alap(tézist) állítást megemlítsek. Az első az ember nyelvén fogalmazódott meg, antropomorf, azaz emberközpontú de mégis igaznak tűnik, ha a fogalmazás mélyére nézünk: Byron szerint a kutya „szépség hiúság nélkül, bátor-

ság kegyetlenség nélkül, hűség önzés nélkül”. Ennek a szép mondásnak egy hibája van: nevezetesen, hogy utolsó megállapítása csak a költészetben igaz, a természettudományban (ma már mondhatjuk azt is: a kynológiában) az állat magatartás kutatásban nem.

Miért? Mert a kutya nem ember, nem (etikai) erkölcsi lény. A „kutya erkölcs” más, mint az ember és társadalma erkölcs. Nem szerencsés ezért kutyánkra kivetíteni — bármennyire is szeretnénk — az emberi morált és a csak emberre jellemző, egvedülálló (exteriört) külsőségeket.

A kutya kutya, és ha egy kis szerencsénk van — az elmúlt tizennégyezer esztendő is figyelembe véve —, az is marad.

Az marad, ami volt. Falkaállat, falkaerkölcsökkel. A kutya azért kötődik az emberhez — helyesebben Egy Emberhez, a Gazdához, — mert falkavezéreként tiszteli és elfogadja. Benne látja létének megtestesült alapját (élelem, nyugalom, biztonság) és ezért éppen úgy hajlandó szolgálni, mint ahogy a hajdani falkavezérnek átengedte zsákmánya legjobb részét, cserébe a kegyért és a védelemért.

Szabad legyen még néhány utalást tennem az igazán nagyokra hivatkozva. Marx: „A lét határozza meg a tudatot”. Engels: „Az élet a fehérjetest különös létezési módja”. Selye: „Az élő szervezet legjellemzőbb tulajdonsága az önzés”.

Kutyánk sem kivétel a leírt törvények alól. Ez azonban nem jelent vulgarizálást, csak reális szemléletmódot (az élővilág egységes!). A kutya hajlandó a létét és ezzel az életét is biztosító emernek — kérem, ne égessék el! — önző módon, kölcsönösségi (és csakis ilyen alapon!) segítséget nyújtani. Akár azzal, hogy nyomot követ, szagot azonosít, nyáját őriz, vagy vakot vezet a tőle idegen nagyvárosi forgalomban.

A kutyától csak a tőle elvárható teljesítményt várjuk (követeljük). A kutya ennek eleget is tesz. Ne várjuk el tőle, hogy térképet olvasson, de azt se várjuk el, hogy kutyaszemmel

gunkban olya forgalmi helyzeteket felismerjen, ami még az arra hívott szakembereknek sem könnyű feladat.

A kutya a saját „erkölcs” szerint szeret (csúnya [antropomorf] emberre vonatkozó szó, de jobb nem jut eszembe!) bennünket. Szeressük nyugodtan vissza az ember erkölcsével, de a *kutyák módján*. Fogadjuk el, hogy egy sajátos faj, amely genetikai (struktúrájában) felépítésében emberközpontúvá alakult. De nem vagyunk egyenrangúak, nem vagyunk egy szinten. A kutya nem rabszolga, hanem — Müllbeck Károlyt idézve —

nézve meglehetősen zűrzavaros vilá- „kiskorú testvérünk.” Segít nekünk, a tőle telhető módon. De csak a tőle telhető módon, és nem másképp. És ez a lényeg!

A modern (kynologia és etologia) állat viselkedéstan és magatartáskutatás feltárta a kutya faj és fajták viselkedésének törvényszerűségeit. A vakvezető kutya is csak az aggályosan pontos kiképzés által kialakított reflexgarnitúráját és öröklött viselkedérepertoárját működteti sajátos körülmények között és sajátos elvárások keresztüztében.

Barátunk, társunk, nélkülözhetet-

len vezetőnk lehet, de mégsem ember. Ismerve törzsfajlódást, nem is lehet az soha!

Ne „emberiesítsük” a kutyát. Nem akarja, nem igényli! Kezeljük, ahogy a kynologia — ma már kimunkált határtudomány — szabályai megkövetelik. Szeretettel, következetességgel, szakértelemmel és nem feledve a kutya — lényéből fakadó — elvárását:

a gazda a kétszemélyes falkában az „alfa-egyed”, *de nem zsarnok!*

Dr. Kováts Zsolt

igazságügyi kynologus szakértő
VGYSZ szaktanácsadója

Víg László Endre

Rick, a gazdi szeme

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége fotópályázatot hirdetett. Mint fotóamatőr bementem a szövetségbe, ahol Vándor Tamás segítette munkámat. Kértem őt, hogy szeretnék vakvezető kutyával találkozni. Így kaptam meg Papp Gyula címét, aki a Játékkártyagyárban telefonkezelő. Papp Gyula nagy örömmel fogadott és hosszasan elbeszélgettünk. Elmondta élete történetét is. Fiatalon, 22 éves korában fogságban egy bányarobbanás következtében vesztette el mindkét szemét. Így került haza, majd megnősült. Két fiát és egy nevelt fiát becsülettel kitaníttatta, szakmát adott kezükbe. Ő maga vidám, tele életörömmel, munkavágygyal. Amíg szobájában beszélgettünk két németjuhász vezetőkutyája, Vénusz és Rick ott heverték lábainál. Én magam fotóamatőr és sportkutyás vagyok, így nagy érdeklődéssel és várakozással mentem el a következő találkozóra, hogy egy kis sétát tegyünk a budapesti forgalomban, mivel kiképzett vakvezető kutyát még nem láttam dolgozni.

Vénusz hat éves szürke szuka, Rick három éves fekete kan. Vénuszt, mint kiképzett kutyát kaptam, Ricket ő maga képezte ki egy sajátos kiképzési módszerrel. Rick két hónapos volt, amikor hozzánk került, mesélte sors-

társunk. Már fiatal korában a jól vezető és tapasztalt, idősebb Vénusz mellé kötöttem őt és így jártunk hármasban, miközben Rick lassan megtanulta a „szakmát”. Úgy tapasztaltam, hogy ez a módszer nálam bevált járható volt, mert a fiatal Rick gyorsan sajátította el a legelemibb dolgokat, amiket aztán egyedül vezetőhámban tovább csiszoltam, finomítottam.

Fotóséta útunkra a Rottenbiller utcai lakásáról indultunk. Indulás előtt megkérdezte, hogy milyen tempóval szoktam járni. Felőlem mehetünk gyorsan is — mondtam, — én mindig rohanok.

Megindultunk a Baross tér felé, Papp Gyula Rickkel előttem, de rövid száz méter után ugyancsak sietnem kellett, hogy el ne veszítsem őket szemem elől, mert olyan tempót diktáltak, ami még nekem, az örök rohanónak is gyors volt. Le az aluljárón, át a Rákóczi útra. A gyors tempó ellenére a délutáni, öt órai Rákóczi úti csúcsforgalomban oly biztonsággal közlekedett, hogy túltett a látó embereken.

Rick gyors, határozott tempójával mindig megkereste a tömegben az aránylag akadály nélkül járható részeket, nem győztem csodálni biztos vezetését. A járda szélénél le és fel-

lépéskor egy pillanatra kitarított, jelezve ezzel a járdát és máris biztonságosan haladt tovább. Útkereszteződéseknel, lámpa jelzéseknél, zebránál beállt a többi várakozó közé és türelmesen várta a szabad utat, amikor gyors ütemben, merőlegesen vitte át másik oldalra gazdáját. Átjárásnál a járda szélén Rick megállt, jobb hátsó lábát gazdája bal lábára tette és ott tartotta mindaddig, amíg el nem indulhattak.

Útkereszteződésnél megállt és gazdája szóbeli utasítása alapján folytatta útját jobbra, balra, vagy előre. Az ismerős helyeken a gyógyszerterhöz, henteshez, telefonfülkéhez, vagy közértbe a kiadott utasítás szerint odament.

A vezetésnél a bőr vezetőhám legkisebb mozdulatát is megérzi gazdája és így a kutyája minden mozdulatát hűen tudja követni. Ha a hámat fogja a gazdi, Rick előrelődül és vezet, ha elengedi azonnal lábhoz igazodik és pórázon megy tovább.

Papp Gyula elmesélte, hogy minden nap, ha esik, ha fúj, nagy tréning-sétákat tesz meg kutyáival. Egy ilyen útvonal például: Rottenbiller utca — Lövölde tér — Szív utca — Rudas László utca — Lenin körút — Rákóczi út — Baross tér és haza. A bevásárló körútra is természetesen ő vezeti gazdáját. Ismerik már jól a hentesnél, a Garai piacon és az üzletekben, mindenütt kedvesek és a legnagyobb segítséget nyújtják a vásárlásnál.

BACSIK LÁSZLÓ

Magnósoknak – magnóról

Az utóbbi írásokban a mágnesezhető szalagra, a magnószalagra történő felvétellel kapcsolatban az előmágnesezést részleteztem. Ez kiküszöböli a mágnesezhető anyag egy olyan tulajdonságát, amely a felvett hang torzulását okozza. Most a szalagsebesség és a lejátszható legmagasabb hang közötti összefüggésről fogok írni.

Tudjuk, hogy a hang a levegő sű-

rűsödése-ritkulása. Felvételkor mikrofonnal a levegő állapotváltozásait elektromos áram váltakozásává alakítjuk, ezt felerősítve a felvevőfejre vezetjük. A felvevőfej a szalagot a levegő sűrű-ritka állapotváltozásának megfelelően erősebb-gyengébb mágnessé teszi. A 9,5 cm-es másodpercenkénti sebességgel haladó szalagot vizsgáljuk, tekintsük ezt a könnyebb számolás kedvéért 10 cm/

sec.-nak. Ha erre 100 Hz-es, tehát mély hangot rögzítünk, a következő történik: 1 másodperc alatt ez a hang 100-szor erősebb és 100-szor gyengébb mágneses tér váltakozását hozza létre a felvevőfejben. Ez idő alatt a szalag 100 mm-es szakasza vonul el a felvevőfej előtt. Tehát ezen a darabon egymást szabályosan váltogatva 100 erősebb — 100 gyengébb mágneses szakasz keletkezik. Kiszámíthatjuk, hogy egy erős szakasz hossza 0,5 mm, ezt egy ugyanilyen hosszú gyengén mágnesezett követi. Az átmenet módjának hűen kell követnie az eredeti levegőállapot-változás módját. Egy közepes magasságú 1 kiloHerzes hangnál ezek a szakaszok 5 század mm méretűre zsugorodnak, hiszen a 10 cm-es szalagdarab elhaladása közben a mágneses tér ezerszer erősebb-gyengébb lett. 10 000 Hz rögzítésekor 0,005 mm az egymást követő szakaszok hossza a szalagon.

A lejátszás úgy történik, hogy a lejátszófej előtt ez a felmágnesezett szalag elhalad. A fej rése előtt váltakozó erősségű a mágneses tér, ezt a fej vasanyaga a fej tekercsbebe vezeti és abban a váltakozás számának és módjának, erősségének megfelelő feszültség indukálódik. Ha 1 másodperc alatt 100 erősebb és 100 gyengébb szakasz váltogatja egymást, a tekercs a 100 Hz-es hangnak megfelelő feszültséget adja. A tekercs a rés előtti mágneses térerő váltakozását érzékeli. Ha ez a rés 0,01 mm lenne, a 10 000 Hz-es hang rögzített 5 ezred mm-es szakaszai közül egyszerre egy maximálisan erős és egy maximálisan gyenge szakasz is elférne érzékelő terében, tehát váltakozást nem érzékelne, ilyen magasságú hangot nem tudna lejátszani. Ha ezt le akarjuk játszani, a résnek 5 ezred mm-es szélességűnek kell lennie. Ha 18 kiloHerzet akarunk lejátszani, két ezredmilliméteres rés szükséges. Ha ezt egy kazettás magnetóól kívánjuk, ahol a szalagsebesség 4,75 cm másodpercenként, a résnek egy ezredmilliméter szélességűnek kell lennie. Hogy a fej vasgűrűjén ilyen rés legyen, nagyon nehéz a gyártásnál megoldani, ha pedig ezt a fejet használjuk felvételhez is, mint a legtöbb, nem professzionális

Két alkalommal találkoztam Rickkel, igyekeztem őt jól megfigyelni. Megállapításom szerint Rick az átlag kutya értelmi szintje felett van. Le merem írni, hogy nagyon értelmes, intelligens kutya. Sajnos származásáról nem érdeklődtem, nem ismerem vérvonalát. Megállapítottam, hogy Papp Gyula vak ugyan, de ha Rickkel közlekedik, akkor „lát”, Rick az ő szeme.

Rickket Papp Gyula tanította és képezte ki. Rick neve: Makófalvi Csingi, született 1978. április hó ötödikén. Németjuhász kan, tenyésztője Csesznegi János, Budakeszi.

Megjelent a SOMOGYI NÉPLAP
1981. június 3. számában

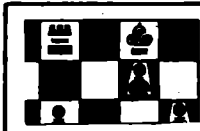
AZ ELSŐ VAKVEZETŐ KUTYA

Egy múlt ősszel kezdeményezett országos akció eredményeként „munkába állt” az első vakvezető kutya Somogyban. Gazdája *Wachtenheim István*, a nagyatádi kórház gyógyszermasszőre, már az első napok tapasztalatai alapján is elismerően beszél új segítőtársáról.

A kutyák négyhónapos speciális kiképzésben részesülnek, ahol nem csupán az utcai közlekedés alapszabályait sajátítják el, hanem például arra is megtanítják őket, hogy a buszon vagy vonaton ülőhelyet keressenek gazdájuknak. Az esetleges lépcsőt vagy más akadályt a kutya csengetéssel jelzi, biztonságosabbá téve a vak ember közlekedését.

A 40 ezer forint értékű ebeket a vakvezető kutyával közlekedők — Budapesten létrehozott — szakcsoportja képezi ki, és azokat országos szervezetük osztja szét a megyék között. A fővároson kívül eddig Szabolcsban és nálunk dolgoznak vakvezető kutyák, idővel azonban az ország valamennyi rászorulóját ki akarják elégíteni.

Az esetleges további somogyi igényeket a vakok és gyengénlátók megyei szervezetének kaposvári Dózsa György úti irodájába kell küldeni.

DÉNES JÓZSEF:

Sakkhíradó

Első csapatunk a Budapest I. osztályú bajnokságban továbbra is gyengélkedik. A tavaszi idény utolsó két fordulójának egyikét ugyan megnyerte, de a másikat nagy arányban elvesztette.

A hatodik fordulóban nagy küzdelem után 7,5:4,5 arányban nyertünk a Belker ellen. Győztek: Nemes, Kovács, Dénes, Voján, Lévai, Hosszú; döntetlent értek el: Erős, Auffenberg, Orosz; vesztek: Rév, Battyányi, Kreis.

A hetedik fordulóban súlyos, nem várt nagy arányú vereséget szenvedtünk a Kőbányai Lombiktól; 9,5:2,5. Egyedül Rév győzött, döntetlent hárman értek el: Auffenberg, dr.

Krabót, Orosz; vesztek: Erős, Nemes, Kovács, Battyányi, Dénes, Voján, Lévai, Kreis.

Hét forduló után a bajnokság állása: 1. Medcor 60, 2. Selyemkikészítő 48,5, 3. Vízügyi Igazgatóság 48, 4. Erzsébeti Spartacus 47, 5. VBKM 46, 6. Kőbányai Lombik 43,5, 7. BHG 39,5, 8. Belker 39, 9. Volánbusz 38,5, 10. MOM 37, 11. Vakok 29,5, 12. Él-gép 27,5 pont.

Második csapatunk a tavaszi utolsó fordulóban, a VII. kerületi I. osztályú bajnokságban 7,5:4,5 arányú győzelmet ért el Elektronika csapattal szemben.

Harmadik csapatunk az V. kerü-

leti csapatversenyben a Mélyépterv II. csapatától 4:2, a Hídépítők III-tól 6:0, a Hídépítők IV-től 4:2 arányban kapott ki.

SAKKOZÓINK ZÁGRÁBBAN

Jugoszláv sakkársaink meghívására május 30-án és 31-én Zágrábban ültek sakkasztal mellé a két város sakkozói, hogy megmérkőzzenek egymással. A korábbi találkozók általában vendéglátóink fölényét hozták, és így történt ez most is. A 8 táblás, 2 fordulós összecsapás a várokozásoknak megfelelően alakult. Ugyan sakkozóink nagy erőfeszítéseket tettek a tisztas helytállás érdekében, de a nagyobb rutin végül is zágrábi sakkársaink javára döntött. Az első forduló eredményei: Dragun—Erős 1:0, Grahovac—Nemes 1:0, Sakics—Rév 0,5:0,5, Barsics—Battyányi 0,5:0,5, Illés—Dénes 1:0, Oluics—Auffenberg 0,5:0,5, Amizics—Lévai 1:0, Marendics—Kreis 0,5:0,5.

A második forduló eredményei: Dragun—Erős 0,5:0,5, Grahovac—Nemes 1:0, Sakics—Rév 0,5:0,5, Barsics—Battyányi 0,5:0,5, Ilics—Dénes 0,5:0,5, Oluics—Auffenberg 0,5:0,5, Amizics—Lévai 0,5:0,5, Marendics—Kreis 0,5:0,5.

Az összesített végeredmény: 10,5:5,5 a vendéglátóink javára. A végeredmény láttán a jövő évi budapesti találkozón lesz törleszteni való.

Elszállásolásunk és ételmezésünk a helyi általános iskolában volt. A versenyeket a szövetség impozáns székházában rendezték meg. A programban a versenyen kívül a Horvát Vakok Szövetsége vezetőinek fogadása is szerepelt. Tájékoztatót kaptunk a horvát vakok életéről, munkájáról, kulturális és sporttevékenységéről. Alkalmunk volt megtekinteni a rendkívül korszerűen felszerelt két stúdiót, a hangoskönyvtárat, a Braille-könyvtárat és talán még a stúdióknál is korszerűbben ellátott pontíró nyomdát.

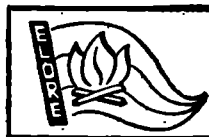
Házigazdáink mindenre kiterjedő szíves figyelmességéért ezúttal is köszönetünket fejezzük ki.

technika

készülékben, nem is csökkenthetjük ennyire a fejrést. Felvételnél a tekercs keltette mágneses térerőváltozást a fej anyaga vezeti a réshez, amely előtt a szalag elhalad. A mágneses erővonalaknak ki kell lépniük a résnél a fejből, hogy a szalagra jutva, azt mágnesezzék. Ha a rés nagyon kicsi, az erővonalak inkább azon át záródnak, kevés lép ki a szalag felé. Ilyenkor ezt is figyelembe veszik, de mint láttuk, a rés mérete a lejátszható legmagasabb hangot befolyásolja. Minél kisebb a szalagsebesség, annál rövidebbek rajta egy magas hang váltakozó mágneses erősségű szakaszai, tehát a lejátszásukhoz kívánatos résméret egyre kisebb lesz, ugyanakkor ez rontja a felvétel megkívánta feltételeket. Vagy külön fejjel veszünk fel és másikkal játszunk le, vagy nő-

veljük a szalagsebességet. A fejek drágák, külön fejek alkalmazásánál külön felvevő-lejátszó erősítő szükséges, ez a megoldás nem olcsó. Kazettás készülékben a három fej elhelyezése helyszűke miatt gond, de a harmadik fej miatt megnövekedett súrlódás kiküszöbölése is gond az amúgy is kényes szalagtovábbító mechanikájú, nyávgásra hajlamos szerkezetben. A szalagsebesség növelése a szalagigény növekedését okozza. Igényes zenebarátok ezzel meg is békélnek, sokan dolgoznak 19 cm/sec. szalagsebességgel. A kazettáknál ez nem jöhet szóba, azok sebessége egységesen 4,75 cm/sec. Stúdió és más professzionális készülékek mindkét megoldást alkalmazzák, ezeken a szalag sebessége gyakran 38 cm/másodperc. Itt a külön fejeket arra is használják, hogy a lejátszót a felvevő után elhelyezve az elkészült felvételt azonnal vissza is hallják.

(Folytatjuk)

KUMINKA GYÖRGYNÉ:

Év végi jelentés az 1980—81-es úttörőévről

A 892. sz. Tánicsics Mihály úttörőcsapat az idei úttörőévben is munkatervünknek megfelelően a csapat eseménynaptára segítségével az éves programot maradéktalanul megvalósította.

Jelmondatunk volt: „*Tettekkel nyakkendőnk becsületéért!*”, mely a tavalyi mozgalmi év szerves folytatása.

Az őszi időszakban (szeptembertől novemberig) a következő események történtek:

A csapatzászló ünnepén, szeptember 29-én immár hagyományosan indítottuk a mozgalmi évet.

Beindult a „Kis politikusok köre”, és tovább folytattuk a házi továbbképzésünket az őrsi tisztviselők számára. Bár itt meg kell említenem, hogy az év végéig elég nagy volt a lemorzsolódás! Reméljük, jövőre ez a kezdeményezésünk nem fullad érdektelenségbe, és több pajtásra számíthatunk a foglalkozásokon!

Csapatunk képzésfelelőse, Kiss Istvánné vezetésével „Kilián kört” tartottunk 8. osztályosaink számára. 10 pajtás sikerrel elvégezte ezt a KISZ-tagságra előkészítő tanfolyamot. Jó lenne, ha jövőre, ahova kerülnek, figyelembe vennék ezt az adott KISZ-szervezetek.

Megtartottuk színvonalas November 7-i ünnepélyünket, és a NOSZF tiszteletére *szavalóversenyt* rendeztünk november 14-én úttörő és kisdobos kategóriában. A kötelező verset a nagyothallók csapatvezetője jelölte ki, s ez elődöntőnek számított a kerületi Gyógyped. Szakbizottság rendezésében. Most, tanév végén lesz majd a döntő a nagyothallók csapatánál.

A téli időszakban (decembertől februárig) nagy élmény volt, különösen kisdobosaink számára a Télapó-ünnepély, melyre egyik patronáló KISZ-szervezetünk, a Kartográfiai Vállalat fiataljai sok szép ajándékot hoztak.

Aktív maradt a kapcsolatunk a 2 korábbi testvér KISZ-szervezettel is, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége és a Fővárosi Kéfé- és Seprűgyártó Vállalat KISZ-eseivel is.

Saját pedagógus KISZ-szervezetünk pedig szinte az intézeti élet minden területén jelen van; a rajvezetők és helyetteseik segítségével programjainkat meg tudjuk valósítani.

Vidám karácsonyi klubdélutánnal zártuk az 1980-as esztendőt. Az 1981-es év a „Fogyatékosok éve” lett. Társadalmunk fokozott figyelemmel fordul a testi és szellemi fogyatékosok, a mozgássérültek és rokkantak felé.

Február 12—13-án rendeztük meg a hagyományos „Ki mit tud”-unkat, ahol több mint 50 műsorszámból 4 kategóriában versenyezhettek a pajtások. Külön volt a kisdobosok és az úttörők részére. Sok szép ajándék talált itt gazdára az értékelések során.

A legjobbak a következő hónapban a kerületi és nevelőotthonok közötti kulturális vetélkedőn szép sikerrel szerepeltek.

De ez már a *tavaszi időszak* krónikája (márciustól májusig). Március hónap volt sikerekben a leggazdagabb.

5-én az alsó tagozatos nevelőotthoni szavalóversenyen Márkus Norbert 2. oszt. pajtás arany oklevelet szerzett.

Március 9-én volt a kerületi úttörő és kisdobos vers- és prózamondó verseny. Itt Nagy János gyengénlátó 8. oszt. pajtás dicséret oklevelet, Tóth Éva 5/a. oszt. pajtás arany oklevelet, Kutik Zoltán és Berkovics Gábor kisdobosok pedig II., illetve IV. helyezést értek el.

Március 16-án volt a kerületi Éneklő rajok versenye, ahol az 5/a., b. osztályosok éneklő raja ugyancsak arany oklevelet szerzett.

Március 18-án a Kisegítő Iskolás Nevelőotthon alsó tagozatos szavalóversenyén Horváth Csaba és Kristóf Béla I. helyezést értek el.

Március 20-án intézetünkben évek óta Szilágyi Gyula tanár vezetésével — színvonalasan működő Irodalmi Színpadunk szereplésére került sor. Oklevéllel tértek ők is haza.

Március 23-án dupla programot kellett lebonyolítani az énekkarnak. A kerületi Kamara-

kórus bemutatóra 2 kórossal — egy vegyes és egy női karral is — indult csapatunk. Eredmény: 2 arany oklevél és megnyertük immár harmadszor a *Kerületi Kamarakórusok Vándorserlegét* — így véglegesen a miénk lett.

Ha rövid számvetést csinálunk, kb. 5 év alatt a 13. arany oklevelét nyerte csapatunk ének-kara Késmárky György tanár vezetésével.

Aznap még rádiófelvétele is volt a pajtásoknak, úgy hiszem, aznap senkit sem kell elrincgatni!

Március 25-én volt a felsőtagozatos kisegítő iskolai szavalóverseny a Miklós téren. Itt Károly Erzsébet és Balogh Zsófia hozott el egy I. és II. helyezést.

Ebben a hónapban volt még a kicsik farsangja is (március 19-én).

Március 13-án értékes és színvonalas zenei összeállítást hallhattunk Németh Tamás és Varró Attila zenetanárok tolmácsolásában Bartók Béláról, születésének 100. évfordulója alkalmából. Hazánk felszabadulásának 36. évfordulójáról ünnepélyes csapatgyűlésen emlékeztünk meg április 3-án.

Itt osztottuk ki az *írás-olvasás verseny* győzteseinek a jutalmat, melyet Fintáné Őrsi Anikó tanárnő szervezett. Közben a házi sportversenyek is folytak, labdarúgás, atlétika, sakk, asztalitenisz.

Március 20—május 15-ig mozgalmi gyakorlaton 10 főiskolai hallgató is bekapcsolódott úttörőcsapatunk életébe.

Mint rajvezető-helyettesek színvonalas foglalkozást tartottak, s többen közülük a kötelező foglalkozásokon túl is bejártak rajjukhoz.

Április 22-én a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában kiállítás rendeztek az „Orion-expedícióval a Föld körül” c. gyermekrajzpályázat anyagából. A beérkezett 13 ezer rajzból a 600 legjobbat állították ki, és a 110 legjobbat jutalmazták. Köztük volt Lahratka János rajza is a gyengénlátó 7. osztályból.

Május 8-án került sor a Kilián körösök „vizsgájára”, ahol a 10 pajtás egész évi jó munkájáról tett tanúbizonyosságot. Május 21-én osztálykirándulás volt, 22-én pedig akadályversenyen vettek részt csapatunk úttörői. Ez volt a próbázás is egyben, az egész évi munka mérlegelése.

A résztvevő 10 órs pajtásai 8 állomáson bizonyíthatták ügyességüket, tudásukat. Az állomásvezetők KISZ-tagjaink voltak — Popp Éva tanár, KISZ-titkár irányításával —, az órsők vezetői pedig a 8. osztályos pajtások. A legjobbak oklevelet, jelvényeket és csokoládét kaptak.

Május 26-án hasonló jellegű akadályverseny volt a kisdobosoknak intézetünk udvarán 6 állomással. Ezt Tóth Gabriella, kisdobosvezető szervezte. Az eredményhirdetés már megvolt, de a díjakat 29-én kapták meg a pajtások.

Május folyamán fokozatosan előkészítettük leendő kisdobosainkat és úttörőinket az avatásra, a „Kék nyakkendőért” és a „Vörös nyakkendőért” próbákkal. Május 29-én avatás során bebizonyosodott, hogy „méltók vagytok a nyakkendőkre”.

Május 29-án a Nagyothallók csapatánál vett részt 10 pajtás az ő gyermeknapi játékos vetélkedőjükön.

Május 29-én délután irodalmi bemutató és vetélkedő volt a díszteremben „Barátom a könyv” címmel. Vitkay Lászlóné, Seres István és Fintáné Őrsi Anikó rendezésében jelvényeket és okleveleket kaptak a pajtások.

Június 4-én, csütörtökön a Vígsház művészei jöttek el hozzánk egy kis műsorral, Ruttkai Éva, Béres Ilona, Halász Judit, Kútvölgyi Erzsébet, Hegedűs D. Géza és Lukács Sándor. Nagyon nagy élmény volt a sok szép verset, mesét hallgatni.

Végül 5-én délután munkajellegű csapatgyűlésen megválasztottuk az új gyermekvezetőséget, az úttörőtanács tagjait, s pár szóval körvonalaztuk az 1981—82-es úttörőév feladatait, jelszavát és programjait.

Úgy gondolom, sikeresen zártuk ezt a mozgalmi évet is, méltóan az Úttörőszövetség megalakulásának 35. évfordulójához!

A XIV. kerületi úttörőelnökség részéről is csak elismerő szavakat tudok tolmácsolni.

Itt szeretnék köszönetet mondani intézetünk vezetőségének, a pártszervezetnek, a KISZ-tagjainknak és az egész tanító és nevelőtestületnek, hogy odaadó, lelkes és hozzáértő munkájukkal segítették a pajtásokat ötleteik megvalósításában, úttörőfeladataik teljesítésében.

Fényi Endréné

IV. kerületi Pozsonyi u. 2/a. I. emeleti távfűtéses, másfélszobás, összkomfortos lakásomat kimondóttan távfűtéses garzonra cserélném. József Attila lakótelepi első emeleti lakások előnyben!

Érdeklődni lehet a 899-223-as telefonon reggel 9-ig és este 8 óra után.

26 éves, 173 cm magas, barna hajú, jó megjelenésű fiatalember (foglalkozása kefebehúzó) házasság céljából megismerkedne 18—30 év közötti leánnyal vagy elvált asszonnyal, gyermek nem akadály. Leveleket „Csökkentlátó” jeligére kér a szerkesztőségbe.

INNEN – ONNAN

1981. február havában autóbaleset következtében 41 éves korában meghalt Klaus Schönherr (NSZK) okleveles mérnök, aki az utóbbi években vakügyi segédeszközök kifejlesztésével és tökéletesítésével foglalkozott. Számos új vakügyi segédeszköz fűződik a nevéhez, további tevékenységét megakadályozta hirtelen halála, amely súlyos vesztesége a vakügynek.

KÖZLEMÉNY

Értesítjük olvasóinkat, hogy a május 5-én és 6-án Szegeden, valamint a május 26-án és 27-én Miskolcon megtartott tájértekezletekről szóló beszámolót helyszűke miatt a következő számban adjuk közre. Szíves türelmüket kérjük.

Szerkesztőség

